

NOVIČE

Glasilo Socialistične
zveze delovnega ljud-
stva občin
Kočevje in Ribnica

Izdaja OGP "Kočevski tisk" Kočevje.
Urejuje uredniški odbor. Odgovorni
urednik France Grivec. Uredništvo in
uprava: Kočevje, Ljubljanska 14/A. Te-
lefon uprave in uredništva 200. Letna
naročnina 800 din, polletna 400 din in
jo je treba plačati vnaprej. Za in-
zemstvo 2000 din osiroma 3 ameriške
dolarje. Tekoči račun 600-27-1-200 pri
NB podružnica Kočevje

Leto VIII. - št. 28

KOČEVJE, 6. julija 1963

Cena 20 din

Praznovali smo Dan borcev

Dan borcev. Dan tisočev in sto tisočev, dan trpljenja, bojov, žrtv, dan slavnih pohodov in zmag, dan vseh mrtvih in živih revolucionarjev, dan, v katerem se prepletata naša preteklost in sedanjost. Dan spominov... Potopili smo se vanje, tja v preteklost in v nas je ponovno zaživelo izročilo naše upornosti, v naših srcih so vstali vsi tisti junaki, katerih imena so nam znana ali pa jih v sebi skriva visoka številka milijon sedem sto tisoč...

Obiskali smo jih. Molče smo se oklonili njihovemu spominu. Molče smo jim obljubili, da so se vedno v nas, da se je njihov pogum preselil v naša prsa... v srcih pa nas je zaskalelo in oko se nam je orosilo...

Dan borcev. Spomnili smo se: prav tako toplo sonce je sijalo, toda bilo je mračno, polja so bila zapuščena, poteptana, domovi požgani in drevje ob ruševinah je tožeče stegovalo kot roke golo veje v nebo. To nam je morda tedaj ostalo nekje v naši podzavesti, v naši globini in šele sedaj smo se spomnili na to. Spomin je trpek, toda vseeno lep, saj je to del naše zgodovine, čas, ko so čez noč hlapi vzravnali upognjene hrbte in stisnili prste v jekleno, nezlomljivo pest...

Ob dnevu borcev navadno pomamno na številne grobove, spomnimo se tisočev žrtv, odkrivamo jim spomenike in obeležja v spomin in opomin poznim rodovom in vsakomur, ki bi še

stegoval prste po naši svobodni, lepi zemlji.

V ribniški občini so v četrtek odkrili dve spominski obeležji: v Ribnici za kasarnami, kjer je italijanski okupator ubijal nedolžne žrtve, ter pri nekdanji partizanski bolnici Ogence v Loškem potoku.

Kmalu po osmi uri se je skozi Ribnico vila dolga vrsta ljudi z godbo in zastavami proti gozdiku blizu Jorasa. Več sto jih je bilo. Tu je krajevna organizacija ZB Ribnica uredila v glavnem s prostovoljnimi delom res lepo obeležje, ki ga je odkril predsednik krajevene organizacije Janez Picek. V krajšem govoru je med drugim tudi dejal: »Povsod, kamor je stopila noga italijanskega okupatorja, so razsuti grobovi borcev in nedolžnih žrtv. Tudi tu, kjer danes s težkim srcem odkrivamo obeležje gnusnega zločina podivjanih zverin, se moramo zamisliti nad žrtvami, ki so dale svoja življenja, svoje najdražje. 17. julija 1942 so italijanski fašisti ustrelili tu Franceta Arka, Ludvika Kluna, Martina Gornika iz Bukovice in Jožeta Campa iz Dan. Nekaj mesecev kasneje so, tudi tu, ustrelili borca za svobodo Jožeta Knola in Stefana Kersniča iz Hrovače ter Emila in Rada Pakiža iz Ribnice, Ludvika Silca, Alojza in Rudeta Tanka iz Jurjevice, Janeza Petka iz Dolenjih Lazov ter več drugih borcev iz drugih krajev...

Okupator je divjal, moril in požgal, njegov srd pa je rodil še več borcev, še hujši odpor. Rasle so brigade. Ze jeseni 1942 je prišlo do večje borbe v Črnem vrhu nad Rakitnico, v kateri je bilo ubitih precej Italijanov. 26. marca naslednje leto pa so partizanske brigade zaznamovale pomembno zmago pri breznu v Jelenovem žlebu... Odpor pa se je širil, prišel je nov, nemški okupator, ki je še huje divjal, toda iskre upora ni zatrl. V tem času se je že krepila nova, ljudska oblast. Rajonski in terenski odbori so prevzemali svoje funkcije in ljudje so kljub težavam radi podpirali osvobodilno vojsko...»

Ob koncu je še poudaril: »Gi-

gant naše lepše prihodnosti je zidan na trdnih temeljih — krvi tolikih žrtv, zato bodimo povsod porok naše socialistične stvarnosti. Vedno pa se moramo

boriti, da ne bo do česa podobnega nikdar več prišlo... borimo se za mir in lepšo prihodnost vsega človeštva.»

Zastave in prapori so se sklonile nad obeležje v počastitev padlih, petci so zapeli, recitatorji pa recitirali nekaj ganljivih pesmi. Svojci padlih pa so še dolgo ostali... (Nadalj, na 4. str.)

PRVO ZASEDANJE NOVOIZVOLJENE ZVEZNE SKUPŠČINE

Tito ponovno izvoljen

Zasedanje zvezne skupščine je vodil njen novi predsednik Edvard Kardelj. Podpredsednik republike je Aleksander Ranković, predsednik ZIS Petar Stambolić.

V soboto in nedeljo je bilo v Beogradu prvo zasedanje novoizvoljene zvezne skupščine. Tedaj so izvolili predsednika in podpredsednika republike, predsednika in podpredsednika skupščine, predsednika in podpredsednika izvršnega sveta in nekatere druge funkcionarje.

Volitve predsednika republike so opravili na nedeljskem dopoldanskem zasedanju. Predlog, naj bi za predsednika ponovno izvolili JOSIPA BROZA-TITA je obrazložila zvezna poslanka Vida Tomšičeva. Vsi prisotni poslanci so glasovali za predlaganega in mu po slovesni razglasitvi za predsednika republike z dolgotrajnim ploskanjem izrazili svojo naklonjenost in zaupanje. Med razglasitvijo predsednika so v Beogradu odjeknili topovski strel.

Potem ko je podal slovesno izjavo ob ponovni izvolitvi je

imel tov. Tito daljši govor.

Za podpredsednika republike (to funkcijo je pri nas prvič predvidela nova ustava) je bil izvoljen ALEKSANDER RANKOVIĆ.

Na predlog predsednika republike so za predsednika zveznega izvršnega sveta izvolili PETRA STAMBOLIĆA, za podpredsednika zveznega izvršnega sveta pa BORISA KRAIGHERJA, MILOŠA MINICA in VELJKA ZEKOVIĆA. Zasedanje je vodil EDVARD KARDELJ, ki je bil za predsednika zvezne skupščine izvoljen na sobotnem delu zasedanja. Za podpredsednike so bili izvoljeni MIJALKO TODOROVIC, STRAHIL GIGOV in ZVONKO BRKIC.

Zasedanja so se je udeležilo 665 od skupno 670 ljudskih poslancev in vsi so soglasno volili naše najvišje predstavnike.

Seja občinske skupščine Ribnica

Včeraj, 5. julija, je bila druga skupna seja obeh zborov občinske skupščine Ribnica. Na seji so obravnavali izvrševanje plana v prvih petih mesecih letos, izvolili skupščinske in zborove odborniške komisije, izvolili predsednike in člane svetov, imenovali predsednike in člane upravnih komisij, razrešili in imenovali nekateri upravniške in direktorje gospodarskih organizacij in obravnavali predlog za imenovanje kmetijskega inšpektorja. Obravnavali so tudi predlog odloka o uvedbi občinske doklade na dohodke od premetijstva, samostojnih poklicev, ureženj in stavb ter predlog o dajtu sklepa o določitvi pataka, ki ga plačujejo delovne organizacije za zdravstveno zavarovanje. Več o seji bomo poročali prihodnje.

Iz albuma Kemične tovarne Kočevje — Tito med njimi, ko je spomlad obiskal Kočevje. Reportažo o Kemični preberite na 9. strani.

Foto ing. Briški

119 odlikovancev

Pretekli petek je pripravila krajevna organizacija ZB mesta Kočevje manjšo slovesnost, na kateri so podelili 119 članom ZB za zasluge v NOB odlikovanj predsednika republike Josipa Broza-Tita. Na slovesnosti je imel kratek nagovor predsednik občinskega odbora ZB Julij Planinc, ki je med drugim poudaril, da je bila pomoč vsakega posameznika

manjka primernih stanovanj, organizacija ZB pa je dolžna, da tem članom pomaga, kolikor le more. Člani ZB delajo tudi v raznih organih in organizacijah ter vanje vnašajo duh NOB in se tudi tu bore za uresničenje idealov, za katere so se borili. Ob zaključku govora je tovariš Planinc čestital odlikovancem in poudaril, da je to le skromno prizna-

Odlikovanci iz Kočevja med slovesnostjo

NOB — tako tistega, ki se je boril, kot tistega, ki je doma pomagal — neprecenljiva. Taborišč, zaporov in umorov nismo še pozabili, čeprav je minilo od takrat že skoraj 20 let, in jih ne bomo pozabili nikoli. Po vojni smo naglo izgrajevali gospodarstvo, čeprav smo večkrat zaradi naše posebne poti v socializem naleteli tudi na nerazumevanje v socialističnih deželah. Nadalje je tovariš Planinc poudaril pomen nove ustave in zakonodaje tako za udeležence NOB osebno, kakor tudi za ideale, za katere so se borili. Omenil je tudi, da še precej udeležencev NOB nima zadovoljivo rešenih vseh svojih življenjskih razmer, predvsem jim

nje za sodelovanje v NOB in za prestopno trpljenje v dneih, ki so bili najtežji za vsakega posameznika in v vse naše narode.

Na proslavi so nastopili tudi učenci Glasbene šole, ki so zaigrali več partizanskih, in recitatorka Šeškove šole. Nato je član občinskega odbora ZB Franc Gorše podelil odlikovanja posameznim članom in jim tudi čestital.

Odlikovani so bili:

Red za zasluge za narod II. st.

Košir Jože.

Red bratstva in edinstva

Cero Peter, Ivanetič Martin, Jenko Rajko, Karničnik Ignac,

Ožbolt Franc, Rudolf Anton, Zabej Jože.

Red za hrabrost

Eršte Franc, Ivanetič Martin, Rugelj Dominik.

Red za zasluge za narod III. st.

Bremec Marija, Butina Katica, Eršte Franc, Glad Karel, Gršin Alfonz, Henigman Alojz, Ivanetič Martin, Jurejevčič Anton, Kužnik-Lenasi Ančka, Lipovec Štefka, Mihelič Emil, Novak Helena, Obravnič Anka, Ožbolt Franc, Ožbolt Jože, Ožbolt Milena, Perenič Jože, Peternel Alojz, Plešnar-Likar Marija, Plot Marija, Premrl Franc, Primšar Kačica, Rudolf Pepca, Rugelj Dominik, Spindler Drago, Stajdohar Katica, Stajdohar Ivanka, Sulin Karolina, Trpin Antonija, Ule Nada, Pintar Tomaž.

Medalja za hrabrost

Cero Peter, Glad Ivanka, Glad Karel, Henigman Alojz, Jerbič Angela, Klun Marjan, Mihelič Emil, Mihelič Karel, Peternel Alojz, Plot Marija, Potisek Stane, Rauh Kačica, Spindler Ana, Spindler Dra-

go, Zevnik Frančiška.

Medalja za zasluge za narod

Arko Andrej, Arko Angela, Batis Mara, Benčina Antica, Bižal Saša, Boc Irena, Bratina Stane, Cimprič Ivanka, Colnar Karel, Cero Marija, Delač Olga, Dobrič Marija, Dušek Marjeta, Gabrovec Marija, Glad Anton, Glad Marija, Hajtnik Pija, Hirs Frida, Hribar Pepca, Hubar Albina, Kajfež Vanda, Kastelic Ana, Kersnič Marija, Klun Marjan, Križ Ivana, Križ Vinko, Kramar Jože, Koptar Oskar, Lavrič Albina, Levstik Kristina, Marušič Andrej, Medic Anton, Mihelič Karel, Padovec Ana, Mihajlovič-Boc Saša, Pintar Maks, Pintar Jožefa, Perko Franc, Plot Uršula, Premrl Ana, Potisek Stanislav, Rački Emilija, Rački Anton, Stropnik Angela, Stropnik Jože, Struna Elica, Skoda Jože, Sobar Angela, Spindler Ana, Štimec Slavka, Sturm Ivan, Stefančič Ivanka, Troha Marija, Trpin Mira, Usenik Franc, Urh Marija, Vidmar Antonija, Vidošević Slava, Volf Antonija, Žagar Berta, Žagar Jože, Zegarec Jelka.

Podelitev odlikovanj

V nedeljo, 30. junija, je pripravila krajevna organizacija Zveze borcev Ribnica slovesnost, na kateri so podelili nekaterim članom ZB odlikovanja predsednika Tita za zasluge v NOB. V imenu predsednika Tita sta podelila odlikovanja odlikovancem predsednik občinske skupščine Ribnica Franc Ilie in tajnik občinskega odbora ZB Vinko Kersnič. V kratkem nagovoru, ki sta ga imela pred tem, sta poudarila velike napore, ki jih je naš narod vložil za osvoboditev in izgradnjo dežele ter velik delež, ki so ga imeli pri tem odlikovanci. Poudarila sta tudi, da naše slavne preteklosti ne smemo nikoli pozabiti, nasprotno, nekdanji borci morajo o tem pripovedovati mladini, da se bo iz velikih zgledov naše revo-

lucije učila ljubiti domovino in svobodo. Govorila sta tudi o skrbi za borce, ki jim skuša družba čim bolj olajšati življenje, da pa je za to še vedno premalo storjenega. Odlikovanja, ki jim jih je podelil tov. Tito na predloge krajevnih organizacij Zveze borcev, so le skromna zahvala in priznanje za prispevek naši revoluciji. Iz krajevnih organizacij ZB Ribnica so dobili:

Medaljo za zasluge za narod:

Ambrožič Ludvik, Jereb Ignac, Arko Franc, Arko Marija, Bregar Ljudmila, Cvar Jože, Češarek Jože, Debeljak Anton, Drčar Jože, Gelze Alojz, Gradišar Franc, Grča Alojzija, Gregorič—Andoljšek (Konec na 3. str.)

Jasni programi

Iz govora dosedanjega predsednika Alberta Jakopiča-Kajtmira na plenumu Glavnega odbora SZDL Slovenije.

Preteklo volilno obdobje je ponovno dokazalo, da je socialistični družbeni sistem, katerega temelji so samoupravljanje, družbena lastnina, delitev dohodka po delu, čedalje večji humanizem itd., danes že sestavni del življenja, hotenj in potreb naših delovnih ljudi. Zato jim ni potrebno več na splošno govoriti o prednostih in perspektivah sistema, tembolj pa zahtevajo jasne programe in odgovore na najraznovrstnejša vprašanja, čedalje bolj zahtevajo sintezo splošnih socialističnih idej z najbolj racionalnimi konkretnimi rešitvami.

V tem pogledu je značilen razvoj v našem kmetijstvu. Tu imamo nedvomno opraviti z novo kvaliteto. Ni bilo malo primerov, ko je naš aktiv nekoliko skeptično ocenjeval razpoložene ljudi na vasi. Ti pa so s konstruktivnim razpravljanjem o nadaljnji politiki in z veliko udeležbo na volitvah pokazali, da vidijo v njej in doseženih rezultatih v kmetijstvu pot za svojo eksistenco in napredek. To dokazuje tudi velika volilna udeležba v krajih, kjer izvajajo obsežne arondacije in komasacije. Ta ugotovitev velja zlasti za tista območja, kjer so vodili dosledno politiko z jasnim konceptom in programom razvoja družbenega kmetijstva, v katerem je našel svoje mesto tudi zasebni kmečki proizvajalec, ter reševali vsa vprašanja, ki so jih ti posegi sprožili. Nasprotno pa imamo tam, kjer take jasne politike ni bilo in zato tudi ljudje ne vidijo prave perspektive, opravka s kolebanjem in praktičnim stopicanjem na mestu, kar je imelo svoj odsev tudi v predvolilni aktivnosti in na volilne rezultate.

Zahtev ljudje po jasnejšem, konkretnem in odločnejšem reševanju družbenih problemov so prišle do izraza tudi v razpravah o blagovnem prometu. Pogoste težave in neurejene razmere na tem področju so bile v mnogih razpravah ostro kritizirane. Ljudje so zahtevali, da se ta problematika sistematičneje in perspektivneje rešuje z doslednejšim prizadevanjem za modernizacijo in zboljšanje prometa med proizvodnjo in potrošnjo

kakor tudi s povečanjem in specializacijo kmetijske proizvodnje, ki sta najrealnejša osnova za trajnejšo rešitev tega vprašanja.

Ena najvažnejših nalog, ki si jih moramo zastaviti ob ocenjevanju predvolilnega obdobja in volilnih rezultatov, bo dosledno praktično uveljavljanje ustavnih določil. Zlasti bi morali pospešiti prizadevanja za usklajitev obstoječe zakonodaje, izdelavo in dokončno oblikovanje statuten komun, delovnih organizacij v gospodarstvu in družbenih službah ter statuten krajevnih skupnosti. V njih morajo biti konkretizirana in na praktično življenje aplicirana nova ustavna določila. Čeprav je bilo o teh pomembnih dokumentih že mnogo povedanega, bi morali čimprej organizirati nadaljnje sistematične in poglobljene razprave o vseh tistih vprašanjih, ki naj bodo urejena v statutih. Sedanji osnutki imajo še vrsto slabosti in marsikje ne odsevajo vse širine in razsežnosti samoupravne zavesti in demokratičnih težaj naših delovnih ljudi.

Ključno vprašanje v naši materialni izgradnji je delitev dohodka in nagrajevanje po delu. V predvolilnih razpravah je bilo dano mnogo konkretnih predlogov in pobud ter postavljenih zahtev, ki jih morajo v delovnih organizacijah temeljito proučiti.

Ko na današnjem nivoju razvoja produkcijskih sil postavljamo v ospredje modernizacijo industrijske proizvodnje, dvig produktivnosti, večjo rentabilnost in ko postaja čedalje večje vključevanje v mednarodno delitev dela naša življenjska nujnost, se nam pri delitvi dohodka čedalje bolj oblikuje v osrednje vprašanje nagrajevanje strokovnosti in kvalitete v naših gospodarskih organizacijah. Čeprav vemo, da je boj za večjo proizvodnost in izvoz ena naših najvažnejših nalog in se tudi subjektivne sile izredno angažirajo za njeno izvajanje, pa prav zato, ker teh naporov ne povezujemo zadostno z boljšo materialno stimulacijo strokovnih kadrov in organizatorjev proizvodnje, ne napredujemo tako, kot želimo in kot nam omogočajo objektivne možnosti. Brez stimulatивnejšega vrednotenja boljšega dela, učinkovitejšega nagrajevanja za racionalnejše gospodarjenje, z omejevanjem zaslužkov in dopuščanjem uravnilih težaj ne bo mogoče dosegati kontinuirane gospodarske rasti in hitrejše naraščanja realnega standarda vseh kategorij v delovnih organizacijah zaposlenih ljudi.

SEJA OBČINSKE SKUPSCINE KOČEVJE

Prvih pet mesecev

Prejšnjo soboto je bila v Kočevju seja občinske skupščine, na kateri so obravnavali tudi poročilo o najvažnejših problemih izvajanja letnega družbenega plana. Do konca maja so skupaj vse panoge realizirale štiri milijarde 707 milijonov letnega plana ali 35,1 odstotek, od tega industrija dve milijardi 279 milijonov (32,6%), kmetijstvo — KGP — 396, 335.000 (42,2%), gozdarstvo — KGP — 478.363.000 (33,7%), gradbeništvo (Zidar in KGP) 396 milijonov, promet 41,8% letnega plana, trgovina 41%, gostinstvo 43,8% in obrt 43,3% letnega plana. Podatkov o petmesečni realizaciji ne moremo v celoti primerjati z družbenim planom, ker so prikazani po podjetniškem principu, družbeni plan pa je izdelan po teritorialnem principu.

STANOVANJSKA IZGRADNJA. V občini je letos v gradnji 290 stanovanj družbenega in 13 stanovanj privatnega sektorja. Kljub pospešeni gradnji pa je še vedno premalo stanovanj. Pri stanovanjskem referatu je vloženih skupno 727 prošenj za stanovanja, od tega je 461 nujnih primerov.

Poročilo, ki je bilo podano na seji, je podrobno analiziralo proizvodnjo v posameznih gospodarskih organizacijah, prav tako tudi plan izvoza. Do konca maja so podjetja realizirala 29,9% plana izvoza, od tega INKOP 11,3%, INLES — obrat Kočevje 38,4%, KGP — kmetijstvo — 43, gozdarstvo 12,3% in AVTO 41,3%.

Ko so govorili o pripravi na izdelavo sedemletnega plana razvoja občine, so poudarili pomembnost plana, s katerim se naša občina vključuje v priprave sedemletnih planov republike in vse države. Prav zaradi tega je in priprava sedemletnega plana toliko pomembnejša akcija.

Sprejeli so tudi odlok o uvedbi minimalnih agrotehničnih ukrepov na območju občine, po določilih odloka pa se morajo ravnati vsi lastniki ali koristniki obdelov. zemljišč (nad 10 arov) na območju katastralnih občin na območju katastralnih občin Črni potok, Livold, Željne, Kočevje, Mahovnik, Stara cerkev, Koblarji in Mala gora. Na tem območju so tu v občini največji strnjeni kompleksi dobrih obdelovalnih površin, ki bodo ob priložnosti lahko dajale znatno višje pridelke kot doslej. Uspehi družbenega posestva kažejo, da lahko z večjo uporabo umetnih gnojil, dobrih semen in

pravilno obdelavo dosežemo do 60% višjo proizvodnjo.

Na seji so tudi razrešili predsednika zbora delovnih skupnosti občinske skupščine inž. Zdravka Šaubaha, namesto njega pa izvolili odbornika tega zbora — Alojza Jeselnika. Inž. Šaubah je bil izvoljen za podpredsednika občinske skupščine.

Razen tega so imenovali še več komisij in svetov: odborniško komisijo za prošnje in pritožbe (predsednik Stane Levstik), komisija za štipendije (predsednik

Julij Planinc), komisija za sestavo sedemletnega plana, ki ima 11 članov (predsednik Drago Benčina), svet za industrijo, obrt in promet (predsednik Franc Korelec), svet za blagovni promet in turizem (predsednik Jože Košir), svet za komunalne in stanovanjske zadeve (preds. Julka Rojc), svet za kmetijstvo in gozdarstvo (preds. ing. Milan Bračička), svet za delo (preds. Rudi Gruden), svet za družbeni plan in finance (preds. Rudi Rauh), svet za splošno upravo in notranje zadeve (preds. Jože Svete), svet za zdravstvo (preds. Anton Levstik), svet za socialno skrbstvo in varstvo družine (preds. Hedvika Zakošek), svet za kult. in telesno vzgojo (preds. Andrej Arko) ter svet za šolstvo (preds. inž. Savo Vovk).

Razrešili so tudi dolžnosti upravnika Pogrebnega zavoda Lojzeta Hočvarja in namesto njega imenovali za v. d. upravnika Rudija Muroviča. Ker gre tajnik Stanovanjske skupnosti Rudnik Franc Jelen v pokoj, so za novega tajnika imenovali Lojzeta Hočvarja.

Podelitev odlikovanj

(Nadalj. z 2. str.)

Frančiška, Henigman Slavka, Ilc Jože, Kersnič Janez, Klavs Alojz, Klun Angela, Košir Jože, Lesar Franc, Maležič Anton, Mihelič Janez, Picek Viktorija, Pirkovič Albina, Prelesnik Janez, Pucelj Linča, Šobar Anton, Šteblaj Marija, Tanko Angela, Tanko Frančiška, Tanko Janez in Zalar Ivan.

Red za hrabrost:

Nosan Stane, Andoljšek Franc in Zepohar Jurij. Medaljo za hrabrost so dobili: Ambrožič Alojz, Ambrožič Ludvik, Bolha Janez, Bravič Rafael, Gelze Alojz, Kacjan Milan, Lesar Franc (Sajevec), Lesar Franc (Slatnik), Lovšin Adolf, Mate Nande, Nigerl Maks, Pelc Ivan, Picek Janez, Prelesnik Franc, Ruparčič Alojz, Pucelj Stane in Tanko Janez.

Red za zasluge za narod:

Andoljšek Franc, Arko Bogomir, Nosan Stane, Oven Jože, Goršič Stane,

Gradišar Franc, Kacjan Milan, Nigerl Maks, Picek Janez, Zepohar Jurij, Prezelj Vlado, Ruparčič Alojz, Prelesnik Franc, Lovšin Vilij, Bolha Janez, Lesar Franc, Prijatelj Terezija, Stare Marija, Stare Ignac, Pakiž Emil, Rigler Stanko in Čampa Leopold.

Na območju krajevne organizacije ZB Sodražica so bili odlikovani z

Medaljo za zasluge za narod:

Arko Alojz, Arko Franc, Drobnič Vence, Francelj Janez, Košmrlj Franc, Lavrič Ivana, Lavrič Alojz, Levstek Pavla, Lovšin Ivan, Lovšin Janez, Pakiž Alojz, Petrič Alojz, Petrič Franc, Petrič Matija, Pintar Pavla, Štupiča Franc, Vesel Anica, Vesel Jože in Trdan Marija. Red bratstva in enotnosti in Red za zasluge za narod je dobil Prebil Zdravko. Red za hrabrost so dobili Arko Janez, Arko Franc in Vesel Franc, Medaljo za hrabrost pa Arko Marija, Bregar Anton, Cuderman Ivan, Košir Karel, Petrič Stanko, Prijatelj Franc in Samsa Ivan. Red za zasluge za narod so dobili še Petrič Stanko, Marolt Leopold, Bregar Anton, Gačnik Ignac in Cuderman Ivan.

V krajevni organizaciji Dolenja vas-Grčarice so dobili Medaljo za zasluge za narod Avstelj Anton, Grbec Rudolf, Košmrlj Karel, Lisač Vence, Rovnan Alojz in Vrbinc Alojz, Medaljo za hrabrost pa Avstelj Anton, Klun Karel, Henigman Franc, Košmrlj Karel, Lovšin Ivan, Oberstar Ivan in Poje Stanislav.

Nov stroj v Kočevskem tisku. — Kolektiv se zaveda, da so glavni pogoj za dvig proizvodnje in razvoj podjetja dobri, sodobni stroji. V zadnjih dveh letih so nabavili že tri avtomatske tiskarske stroje, stavni stroj, pred kratkim pa še stroj za rezanje papirja. — Na sliki: otvoritev rezalnega stroja.

»Obvestila« ob dnevu rudarjev

Ob rudarskem prazniku — 3. juliju — je kolektiv kočevskega rudnika izdal že 10. številko Obvestil — glasila njihovega delavskega sveta. 10. številka Obvestil je v celoti posvečena 3. juliju, piše pa o proizvodnih uspehih v prvih petih mesecih letos, o tem, kako so v tem obdobju gospodarili, o premogovnih tržnih razmerah, o delitvi dohodka in planu izobraževanja itd. Na prvem mestu pa je članek: »Praznik rudarjev — dogovor za nadaljnji razvoj samoupravljanja in gospodarjenja«, v katerem pisec razmišlja o razvoju podjetja v zadnjem letu, letu in pol. Proizvodnja v letu 1962 je porasla v primerjavi z letom 1961 za 5,4%, čeprav se je število zaposlenih zmanjšalo za 26%. Skoraj enak porast proizvodnje so zaznamovali tudi letos, saj je v prvih petih mesecih višja za 14% v primerjavi z istim obdobjem lani.

Istočasno je naraščala tudi produktivnost. V letu 1961-62 se je dvignila za 47%, skladno s pogoji odkopavanja, uvajanja nove mehanizacije in novo organizacijo dela pa produktivnost narašča tudi letos.

»Poleg skrbi za gospodarsko rast podjetja,« pravi pisec, »za rast standarda naših sploh, moramo stalno izpopolnjevati sistem delitve osebnih dohodkov, ki bo pravično stimuliral rezultate dela. Ne samo to, potrebno je v celoti zgraditi celotni sistem notranje zakonodaje, ki bo določala pravice in dolžnosti ter pristojnosti posameznika, ekonomske enote, organov uprave in organov samoupravljanja.

Važno mesto pri tem ima statut podjetja, katerega načela so sedaj v obravnavi. Statut podjetja je tisti osnovni akt in konkretizira načela nove ustave in v vsej svoji širini postavlja v ospredje proizvajalca-upravljavca. Ker mora statut postaviti v svojih načelih tudi vprašanje razvoja podjetja in druga normativna določila, moramo tako pri sprejemanju načel kakor tudi pri izdelavi in sprejemanju statuta sodelovati. Če bodo tu posamezna načela dobro obdelana, lahko pričakujemo v prihodnje še večje uveljavljanje organov samoupravljanja in mnogo pristnejše zgrajene medsebojne odnose...«

Telefonski kabel pod zemljo.

Pred kratkim so začeli v Kočevju prekopavati nekatere ulice in pločnike. Vzrok: telefonske kable bodo speljali pod zemljo.

Podobno bodo kmalu zginili pod zemljo tudi električni kabli.

oktober 1943 KOČEVSKI ZBOR oktober 1963

Razvoj ljudske oblasti v NOB

Rajonski odbor Kočevje je dalje poročal, da se ljudje v Kočevju držijo izredno hrabro, posebno delavci, ki ne popuščajo pred največjim terorjem. V vsem Kočevju se je našlo samo nekaj pokvarjenih ljudi, ki skušajo pomagati pri organizaciji bele garde. Aktivno dela z Italijani Sebastijan Pasterk iz Mozlja, ki je pod zaščito Italijanov v Kočevju. Z Italijani dela tudi Jože Kребelj, ki vodi Italijane po raznih krajih Kočevske.

12. decembra 1942 se je Jože Kребelj pripeljal iz Kočevja s tovornim avtomobilom v Rogati hrib. Pri Valentinu Klepcu je naložil na avto 1500 kg sena, da ga bo odpeljal v Kočevje. Klepčeva hčerka Marija je hitro obvestila partizane v taborišču pri Rogatem hribu, ki so hitro prišli in Kребlja prijeli. V nadaljnji preiskavi proti Kребlju so ugotovili, da je bil v obveščevalni službi Italijanov. Že 16. maja 1942 je vodil Italijane iz Kočevja v Mozelj, pred katerimi sta se komaj umaknila Okrožni in Rajonski odbor OF. Z Italijani je hodil po Mozlju in pobiral imovino ljudi, ki so zapustili svoje domove. Ko so prišli v Kočevje organizatorji bele garde, je takoj začel delati z njimi.

Kребelj je pri zaslišanju ta dejanja priznal in obenem izjavil, da je prišlo pred kratkim v Kočevje okrog 60 organiziranih belogardistov. v Staro cerkev pa 120. Belogardisti so iz Stare cerkve kmalu odšli in tudi večji del iz Kočevja, kjer jih je ostalo samo 20, da bodo organizirali postojanko bele garde.

V mesecu decembru 1942 je Rajonski odbor OF Mozeli poročal štabu Notranjskega odreda, ki je izvajal vojaške akcije na Kočevskem, da pri organizaciji bele garde v Kočevju dela aktivno z belogardisti in Italijani Sebastijan Pasterk, ki je občinski komisar v Mozlju. Pasterk ima italijanske dokumente in se pred ljudmi izraža, da dela za tiste, kdor ga plača, pa čeprav je to škodljivo za OF in NOB. Boj proti Italijanom se je začel prejšnjega dne. Pasterk je zahajal s svojimi sodelavci Slovinci, ki so bili ravno tako v službi Italijanov, v Spodnji Lopi in zbiral podatke, kje je taborišče Okrožnega odbora OF Kočevje, ki je imel tedaj svoj sedež v Volčih jami nad Kolpo. Zbiral je tudi podatke za Rajonski odbor OF Mozeli, ki je bil nekje v bližini Okrožnega odbora OF Kočevje. Na Okrožnem odboru OF Kočevje in na Rajonskem odboru OF Mozeli je bilo v tem času okrog 200 partizanov, ki so izvajali po Kočevskem vojaške in politične akcije.

Borci Notranjskega odreda so 6. decembra 1942 med Knežjo Lipo in Spodnjim logom prišli Sebastijana Pasterka in tri njegove sodelavce, ko so se iz Spodnjega loga vračali v Kočevje. Ko so borci Notranjskega odreda pozvali Pasterka in njegove sodelavce naj se lepotimirajo, so jih ti napadli in jih skušali razorožiti. Borci so jih morali obvladati s silo, da so jih odpeljali v štab odreda. Pri enem so našli skico Okrožnega odbora Kočevje in Rajonskega odbora OF Mozeli, ki so jo napravili v Spodnjem logu. Priče pristavi OF iz Spodnjega loga, so izjavile, da so ti izdajalci skupno s Sebastijanom Pasterkom in Spodnjem logu ljudem govorili, da bodo kmalu prišli člani Okrožnega odbora OF Kočevje in Rajonskega odbora OF Mozeli, ki bodo plačali z olavo škodo, ki jo delajo Italijanom. Vse zbrano gradivo je bilo neopredeljeno dokaz, da so Sebastijan Pasterk in njegovi sodelavci izdajali ljudi Italijanom in delali zato, da bi Italijani prišli ves Okrožni in Rajonski odbor OF in s tem onemogočili delo in razvoj NOB na Kočevskem. Ta načrt pa so partizani skupno s sodelovanjem ljudi vpreprečili in izdajalci so preleteli zaslužen kaznen. Odločni boj OF proti domačim izdajalcem, ki se je vodil na Kočevskem, je preprečil, da bi se bela garda na Kočevskem razvivala in utrdila. Organizatorji bele garde niso uspeli nikjer na Kočevskem postaviti svoje postojanke, razen v Kočevju, kamor so prihajali belogardisti iz drugih krajev, ker jih je bilo iz Kočevja zelo malo.

Delo odborov OF se je na Kočevskem po končani italijanski ofenzivi snet nadaljevalo. Že 12. novembra 1942 je Rajonski odbor OF Mozeli organiziral v Lazih ob Kolpi mitina, na katerem je bilo prisotnih čez 80 ljudi. Aktivisti OF so ljudem poizkušali razložiti, kaj se borci OF obneščali ljudi o stanju na bojiščih, njihovi propagandni material, organizirali nove odbore OF, sklicevali konference in krepili duh NOB po vsej Kočevski. 21. novembra 1942 je bila razkriteja sveta Rajonskega odbora Stari tra ob Kolpi, na kateri so bili prisotni tudi člani terenskih odborov OF. Na teh sestankih so odbori analizirali politično in vojaško stanje doma in v svetu. Novembra so po sestankih volili člane za kmečko konferenco, ki jo je organiziral IO OF. Na to konferenco so bili voljeni in izvoljeni delegati iz vsega okrožja. Na okrožni kmečki konferenci je bil izvoljen delegat za konferenco, ki jo je organiziral IO OF, tovariš Alojz Rauh iz Slavskega Laza.

Politična in vojaška aktivnost partizanov se je že v začetku leta 1943 vedno bolj krepila. Italijani so bili prisiljeni, da so svoje postojanke v Kočevju, Vimolžu in Moravi številčno podvožili, ker so bile partizanske akcije vedno bolj močne. V Kočevju so imeli v letu 1942 Italijani tisoč mož močno postojanko. V mesecu marcu 1943. leta so jo povečali na 2000 mož. V Vimolžu je bilo leta 1942 150 Italijanov, marca 1943 pa 500.

Praznovali smo Dan borcev

Ii ob z venc in cvetjem obloženem spomeniku, ki bo vnaprej vsakogar opozarjal na štiri leta strahote in krvi.

oOo

Kmalu nato so se odpeljali predstavniki Ribnice s številnimi prapori k odkritju spominskega obeležja pri Ogencah.

Svet in gozdovi okrog Loškega potoka so polni lepih, zanimivih krajev. Okoliško hribovje pokrivajo veliki gozdovi, skozi katere se kot niti vlečejo številne poti, vmes, sredi gozdov, pa so večje jase, pašniki in košenice. Eden takih zanimivih, toda težko dostopnih krajev so Ogence, skalnat kraj v temnih gozdovih nekje med Travno goro in Jelenovim žlebom. Ljudje niti sami točno ne vedo, odkod to ime, verjetno pa so nekoč tu žgali oglje, ker so ga lažje spravljali v dolino kot les. No, intu je bila 1942. leta na planoti na strmem skalnatem vrhu partizanska bolnica za težke ranjence, pod njo, v skalovju pa se je odpirala velika kraška jama, ki je služila ranjenecem za zatočišče v primeru nevarnosti...

Ko smo se spuščali po vijugasti cesti, mimo košenic in skozi gozdove proti Loškemu potoku, je »fluorograf« Mohar, ki je kar naprej nekaj opletal z jezikom, nenadoma dejal: »Ali veste, zakaj je tu toliko ovinkov? Zato, ker so bili inženirji nekoč plačani od kilometraže...«

Na Hribu smo se samo toliko ustavili, da smo izstopili in se takoj spet vrnili v avtobus. Ogence so še daleč in treba se je podvizati...

In spet po ozki, vijugasti poti proti Mrtalozu in Jelenovem žlebu. Pri spomeniku, kjer so julija 1942 Italijani pobili štiri učitelje, smo izstopili in se zagrizli v silno strmino, kot nekoč partizani, samo občutno bolj smo sopihali in se spotikali. Pot se je vlekla in nekajkrat smo, kljub markaciji, kar lepo zašli. In potem, ko smo že pričeli obupavati, smo zagledali na neki

bukvi napis »K bolnici«. Se malo plezanja po skalovju in znašli smo se blizu vrha strmega, skalnatga pobočja, poraslega s smrekami. Tu da je bila bolnica? Skoraj ne bi verjeli. Toda tam čez, na vrhu, je lepa ravnicca in tam so bile bolniške barake, v pobočju pa zija majhna luknja, iz katere mole lestve.

oOo

Ne, tu sovražnik nikdar ne bi odkril bolnice, posebno če so se ranjenci skrili v jamo in se dobro zakrili. Barake že, jame pa ne! Še mi smo po shojenih, markiranih stezah komaj našli ta kraj... In kakor tolikokrat se je tudi tedaj našel izdajalec, podla duša, ki je morilce pripeljal k skriti bolnici. Še bolj žalostno je pa to, da je bil morilec med njimi, v njihovi zaščitni straži. Namesto da bi ranjene partizane ščitil, jih je prodal...

Ko so ranjenci videli, da so izdani, so sklenili, da sprejmejo raje smrt iz partizanske orožja kot da bi padli sovražniku v roke. Bolničarka jim je obljubila, da jih bo sama postrelila, če bo sila. Sami se niso mogli bori, niti bežati.

Sovražnik se je bližal, v votlini pa so odjeknili strelji. Eden za drugim so ugašala življenja; poslednji naboj je junaška bolničarka prihranila zase. Ko je sovražnik videl, da je prišel prepozno, je besno zasul jama z bombami in se tako še po smrti znesel nad borci... Le po čudnem naključju sta ostala živa dva borca, edini pričci grozodejstva.

oOo

Slovesnosti ob odkritju spominske plošče na Ogencah se je udeležilo precej Potočanov in gostov iz Ribnice. Ploščo je odkril predsednik krajevne organizacije ZB Loški potok tov. Pajnič, o razvoju NOB v teh krajih in o okupatorjevih grozodejstvih v Loškem potoku pa je spregovoril tov. Hace iz Travnika. Na koncu je še dejal: »Ta kraška jama med

(Konec na 10. str.)

ZA LEPSI IZGLED »OPREME«. — Se pred kratkim je bil pogled na zgradbo, kjer ima »Oprema« delavnice in upravne prostore, precej žalosten. Nedavno pa so začeli obnavljati fasado te zgradbe. Dela bodo gotova predvidoma do sredine julija, veljala pa bodo po predračunu 4,5 milijona dinarjev.

Andrej Tomšič:

Uporna kri

Ko se je razplamtel upor, se je tudi on znašel v vrstah borcev za svobodo. Italijani so nekaj sumili, da dela za osvobodilno gibanje, dokazati pa mu tega niso mogli. Redno je hodil v službo v bolnico, kjer je po svojih močeh pomagal ranjenim partizanom, saj je bil na kirurškem oddelku, ter jim lajšal bolečine. Spoznal se je z dr. Grmom v zaporih in od tedaj še bolj vneto in z večjim prepričanjem delal za osvobodilno borbo. Izven delovnega časa, ko je bil doma, je opravljaj obsežno klientelo med prebivalstvom, v zadnjih letih pa se je ves predal zdravljenju bolnikov in ranjencev iz vrst ilegalcev. Desetine jih je rešil gotove smrti z zdravili, ki jih je skrivaj odnašal iz bolnice ali pa jih je zanj nosila sestra Margit.

Jože je pridiral do hiše, v kateri je stanoval dr. Bogdan. Nestrpno je pozvonil in ker se zdravnik ni takoj oglasil, je pritisnil na zvonec in tiščal nanj, dokler se niso odprla vrata. Ko je spoznal Jožeta, saj je bil Jože tisti, ki je hodil k njemu po obveze in zdravila za Sonjo, odkar je bila pri njih, ga je povabil v sprejemnico.

»Gospod doktor, Sonja je zelo bolna«, je zadihano planilo iz Jožeta, ki je hotel povedati vse v eni sapi. »Ima nad 40 stopinj temperature, trese jo mrzlica, čeprav vsa gori od vročine. Prosimo, da jo pregledate, če vam je mogoče«, je še poprosil, čeprav je videl, kako zdravnik že jemlje svojo zdravniško torbo.

»Tako grem, kar naprej pojdi. Naroči mami, da pripravi toplo vodo. Prinesite Sojo v sobo na posteljo, zgoraj se slabo vidi.«

Jože je odvihral domov, dr. Bogdan pa se je napotil proti šišenskem hribu, pod katerim je bila hiša s Sonjinim skrivališčem. Stopal je umerjeno, da bi ne zbuhal pozornosti. Na tramvajski postaji je počakal tramvaj, ki je pred njim odpeljal, in vstopil v naslednjega. Pri remizi je izstopil in stopil nekoliko hitreje.

Sonjo je našel tako kot mu jo je opisal Jože. Prosil je Pavlo, naj mu pomaga, da jo slečeta, Jožeta pa je poslal ven. Takoj ji je dal injekcijo, nato pa jo je pregledal. Utrip srca je bil nenakomeren, temperatura se je povzpela že na 40,4 stopinje in vročica je že prešla v mrzlico. Noge so ji postale hladne in prsti na rokah beli in brez krvi. Zaskrbljeno je zmajal z glavo:

»Ne vem, če bo ostala. Bolezen prehitro napreduje«, je dejal.

»Kam pa naj jo pokopljemo, če umre?« je vprašala Pavla.

»Ponoči, nekje na njivi ali pod Rožnikom, da nihče ne najde groba«, je odgovoril zamolklo.

Sonja se je borila s svojo zavestjo in je svoje poslednje moči vložila v to, da se obdrži pri zavesti, čeprav tega na zunanji ni bilo opaziti. Niti zdravnik niti Pavla nista vedela, da je bila pri zavesti, ko sta se pogovarjala o njeni smrti. Sonja je njun pogovor slišala kot skozi neko zaveso, toda ni imela več moči, da bi pokazala, da živi, ker se je zopet vrnila v temo, iz katere je mukoma plavala za trenutek.

Zdravnik je dal Sonji še eno injekcijo ter pustil Pavli nekaj zdravil. Predpisal ji je, kdaj naj da eno ali drugo zdravilo, nato pa odšel z obljubo, da se naslednji dan vrne.

Tri dni in tri noči se je Sonjino telo borilo za življenje. V strahotnih krčih se je premetavala po postelji, kričala in jokala, si grizla ustnice in roko, četrti da pa je zmagala v borbi za svoje življenje. Ta dan je prvič mirno zaspala. Ko je prišel dr. Bogdan je spala.

Prsi so se ji enakomerno dvigale. Na obrazu je že bilo opaziti rahlo rdečico, izboljšanje je bilo vidno.

S Pavlo sta prav potihno stopila k njeni postelji, toda kljub temu se je Sonja prebudila. Ko je zagledala ob svoji postelji dr. Bogdana, se je otožno nasmehnila.

»Pa smo zmagali, kaj?« se je nasmehnil tudi dr. Bogdan.

Prikimala je komaj opazno.

»Lačna sem«, je zašepetala. Jedla ni že, odkar jo je napadla bolezen in v sebi je čutila bolečo praznino.

Pavla je brž prinesla krožnik zelenjavne juhe in dr. Bogdan je pomagal, da sta jo nahranila. Bila je tako slaba, da sama ni mogla niti sedeti. Ko je pojedla nekaj žlic, se je počutila okrepano.

Dr. Bogdan jo je zopet pregledal in ji ponovno dal injekcijo. Kmalu je zaspala.

»Pojutrišnjem zopet pridem«, je dejal Pavli, ko se je poslavljaj. »Mislim, da je Sonja izven nevarnosti. Treba ji je le mnogo miru in počitka, pa dobro in močno hrano.« je še dodal, nato pa odšel. Pavla je še dolgo gledala za njim, ko je stopal po prašni cesti z drsajočimi koraki proti remizi.

Sonjino zdravje se je boljšalo iz dneva v dan. Po enem tednu je že lahko vstala in zopet se je preselila v bunker na podstrešju. Kot prej v sobi, sta jo tudi sedaj večkrat obiskala oba dvojčka, Jože in Janez in ji pripovedovala o svojih akcijah in akcijah drugih skojevcev.

Nekega dne pa se dvojčka z akcije nista vrnila. Nekje v šiški so skojevci izvedli trosilno akcijo in policija, ki je nekaj slutila, tu je aretirala še pred začetkom akcije s polnimi žepi listkov in zastavic. Da bi jih odvrгла ni bilo več časa, ker so ju agenti počakali za vogalom hiše, kjer bi se morala dobiti še z nekaterimi tovariši. Surovo so ju zgrabili in ju odvrleli k avtomobilu. Očividno je bila akcija izdana, sicer bi ne čakali nanju. V »Mariici« sta našla tudi svoje tovariše, s katerimi bi se morali sestati. Odpeljali so jih na policijo.

Pred kočevskimi mesnicami so že nad mesec dni precejšnje vrste. V upravi klavnice in mesarije, ki je v sklopu KGP, smo se pozanimali za njihov vzrok in zvedeli, da so vrste predvsem zato, ker velika večina gospodinj ne kupuje mesa za nedeljo že v soboto. Doma namreč nimajo hladilnikov in se zaradi vročega vremena boje, da bi se jim meso čez noč pokvarilo.

Naslednji vzrok za vrste ob nedeljah v zadnjih tednih pa je, da so v mesnicah poskusno uvedli blagajne, zaradi česar je bilo delo nekoliko počasnejše. Blagajne so uvedli predvsem iz higienskih vzrokov, da mesar ne bi prejemal denarja in izdajal meso. V upravi klavnice in mesarije bodo zdaj analizirali, če se uvedba blagajne obnese ali ne in bodo potem ustrezno ukrepali.

Klavnica in mesarija oziroma KGP menijo, da bi bilo najbolje, če bi imeli v Kočevju le eno večjo prodajalno mesa, vendar ne morejo dobiti primerne prostora. V tej prodajalni bi delali vsi mesarji, pa tudi meso bi lahko klasificirali. V sedanji tržnici bi sicer bil primeren prostor, vendar je v njej pozimi preveč mrzlo, pa tudi tekoče vode trenutno ni notri.

Na potepu po Kočevju

Kaj boš sedel doma, ko je tako lepo vreme! Plohe, ki so jih napovedovali vremenoslovci, so tudi prenehale. V nedeljo, 23. junija ob 10.34, se je nekaj sekund zibal naš stanovanjski blok. Mislim sem, da se ga je tudi on kaj nacukal v soboto zvečer, kakor se ga je tisti, ki je dejal, da gre domov, če mu da tovariš še za dva deci. Sostanovaleci pa so bili mnenja, da je to potres.

»No, potem pa je resnična tista popevka »Zemlja plešek«, ki smo jo že večkrat slišali iz nežnih robotih grl po mestu!«

Pred trgovino Non stop in pred trgovino na Reški cesti se je takoj videlo, da so šolske počitnice, ker ni več pred njimi tiste papirnate listkovne akcije, kakor je bila v času šolskega pouka. Politank, čokolade in karamel po trgovinah kar precej prodajo, kakor izgleda, kadar dela naš mladi rod v hišah učenja. Sedaj bo promet padel, ker mladina je že odšla na vse strani...

V Gaju je bilo kar živahno. V domu telesne kulture, ki dobiva vedno lepšo obliko, so delavci kar pridno opravljali svoje delo. Za njimi niso hoteli zaostajati balinarji, ki poleg kegljišča gradijo dvostezno balinarsko igrišče.

»Kdaj ste začeli pa to graditi?«

»Pretekli teden. Delamo prostovoljno, da boš vedel ti, ki povsod vtišča svoj nos. Zapiši pa še to, da sem jaz prvi mahnil s krampom.« je dejal tovariš Tone.

»Ja, pa jaz sem tudi delal prvi.« je pripomnil drugi. »Ze, ze, tudi ti si delal med prvimi, s krampom sem pa prvi piknil jaz.« je vztrajal Tone pri svojem. Igrišče bo končano ta mesec in 120 balinarjev bo imelo spet vedrilo.

Na stadionu so ob Rinži napravili še tretje igrišče, na katerem mladina gospodarskih organizacij tekmuje v malem nogometu. Igrali so kar bos, da so se mi kar zasmilili. Ko sem bil pri vojaki, sem tudi igral nogomet. Brcal sem pa s tako silo, da sem razbil tri pare čevljev

in sem moral zaradi tega tudi trikrat na raport. Ker četrtič nisem hotel na raport, sem brcal bos in si zlomil palec na desni nogi. Zato sem dobil 10 dni »poštede«.

V Rozenbrunu pri Mahovniku so šoferji in avtomehaniki gradili pri studencu med smrekami plesišče. Bliža se njihov praznik in spet bo lepo v gozdovih pod Stojno.

Vrnili smo se v mesto in sedli h kvartačem, ki igrajo tako za »hec« in zabavo. V njihovi igri je izrečena marsikatera taka beseda, ki jo človek ne razume. Zaječ, zaplotnik, trma, mulla, kukec itd. so zakladnice kvartačev, se pa vse lepo oprostijo. Tisti dan je padla še beseda »kosatar«, kaj pa to pomeni, ni vedel nihče. Kot se spominjam, pa je vsebina te besede naslednja: Na kmetijo so v predponem času dobivali dninarje. Gospodinja je prinesla za malico velik hleb kruha in vsak si ga je odrezal, kolikor je hotel. Jure si je vedno odrezal največji kos, zato so mu dali ime »kosatar«. Gospodinja je potem vedno vprašala, če je tudi »kosatar« pri delu, da je prinesla še en hleb kruha več.

Sedeli smo v lokalu in malicali. Vsak je pojedel svoje in pripravil denar za plačilo. Tovariš, ki je malico pojedel je plačal 130 dinarjev. Tovarišica, ki je ravno tako pojedla malico, pa je pripravila 150 dinarjev in stopila k pultu, da bo plačala.

»Koliko pa boš ti plačala?« jo je vprašal tovariš.

»Ja, veš, jaz bom plačala več, ker imam eno žemljo več kakor ti!« je odvrnila z resnim obrazom...

-šep

»Želel bi enkrat v življenju skočiti s padalom. Seveda bi me moral nekdo suniti iz letala.«

Lord Harold
Alexander,
britanski feldmaršal

Naši kraji, vse od Stare cerkve pa tja do Pijave gorice, so že nekaj mesecev eno samo veliko gradbišče. Kraji ob bodoči zahodnodolenjski prometni magistrali, seveda. Mravljišče. Polni hrupa težkih buldožerjev, valjarjev, detonacij, brnenja avtomobilov. ... Množica strojev in ljudi pospešeno gradi novo cesto, ožilje tega dela domovine, okno, ki bo pomenilo širok pogled v svet, skozi katerega bodo tudi tujci veliko raje zahajali k nam.

Veliko je ugibanj okrog tega, če bo cesta dograjena v predvidenem roku, do proslave 20-letnice zgodovinskega zasedanja odposlancev slovenskega naroda. Marsikdo dvomeče zmaja z glavo, skomigne z rameni, češ saj ne bo mogoče, to je le preveč za tako kratek čas ... Vendar, dvomi so skoraj odveč, kar nam tudi potrjuje kratek sprehod po tem velikem, razpotegnjenem, vrvečem in hrumečem gradbišču ...

Kjer se je nekoč cesta spuščala po precejšnji strmini proti Ložinam, bo imela sedaj le malenkosten vzpon. Tik ob stari cesti, ki je še prevozna (prav zaradi tega, ker ne morejo popolnoma zapreti prevoza preko Jasnice, napredujejo tudi dela počasneje. Ovira jih tudi lokalni promet in odvoz materiala, ki ga nakopljejo), je dobro vidna tudi trasa novega, širšega cestišča. Nekoč, še pred vojno, je bila malo pod vrhom gostilna, ena številnih »furmanskih« gostiln, kjer so se ustavljali vozniki. Se sedaj pravijo domačini tistemu kraju »pri Dolfu« ali tudi »Švajnperk«. No, gostilne seveda že davno ni več, tudi prijaznega birta, ki je, stoječ na pragu, glasno vabil mimoidoče na požirek dobre kapljice z Maverlena, med ljudmi, posebno starejšimi, pa je še ostal spomin nanj. Tam, kjer je stala gostilna, pa bodo sedaj poglobili cesto za približno tri metre ...

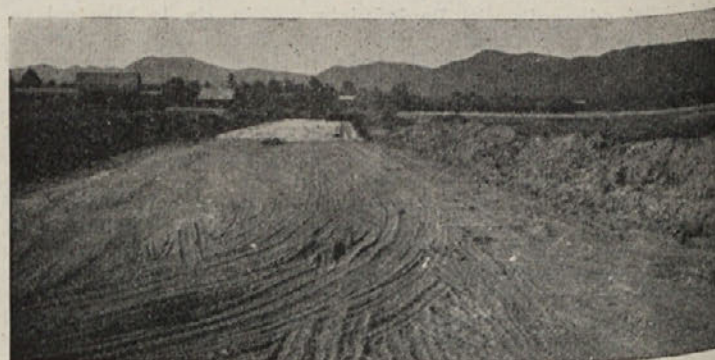
Hribčku ob cesti v Rakitnico pravijo domačini »Mali humec«, strokovnjaki pa so ugotovili, da je ta »humec« iz prav takega materiala, kakršnega rabijo za spodnji ustroj cestišča. Doslej so dovršen del hribčka že prepeljali na traso. Kadar pa zagrmijo eksplozije, se nad njim dvigne velikanski oblak prahu, skoraj tak, kot ob atomski eksploziji. In šele dolgo potem se prah poleže, razprši, tako da je polje daleč naokrog vse belo. Pravijo, da bodo iz »humca« izvozili okrog dvajset tisoč kubičnih metrov materiala ... In šele čez nekaj let, morda še kasneje, se bo skrila globoka rana v hribu pod zelenje ...

Nova, moderna cesta pomeni lepšo perspektivo za naše kraje, pomeni okno v svet, pomeni povečan dotok turistov in razvoj turizma, pomeni pa tudi povečan promet in (verjetno) večje število prometnih nesreč. Vse to bodo morali domači koristniki ceste upoštevati ter se zavedati, da niso sami na cesti. To pa spet pomeni vzgojo in samovzgojo motoristov, avtomobilistov, kolesarjev, pa tudi pešcev. Upajmo, da nova cesta ne bo zahtevala več prometnih nesreč, da ne bo simbol nevarnosti, ampak simbol napredka, razvoja ...

Jasnica. Meja med kočevsko in ribniško občino, meja med dvema kotlinama, hribček, po katerem je bila pred stoletji razvoščena obrambna linija pred bliskovitimi turškimi vpadi. To Jasnico bo sedaj »kot po žnorki« presekala cesta. V njej je zazijala velika rana, vanjo so se zažrli buldožerji in kompresorji, v temeljih so jo pretresle eksplozije dinamičnih nabojev in ji odpirale nove in nove rane. Sami izvajavci del, gradbeno podjetje Slovenija ceste, pravijo, da je na odseku od Stare cerkve do Dolenje vasi najtrši oreh ta hrib. In res, kar precej časa so se zamudili, vendar so prepričani, da bo usek skopan približno v predvidenem roku. V začetku, v drugi polovici maja in prvi polovici junija jih je sicer močno oviralo deževno vreme, je bila pa zato druga polovica junija toliko lepša in so lahko pohiteli. Vendar, pravijo, so na tem odseku doslej pod planom za okrog 20 dni ... Tu bodo izkopali blizu 30.000 kub. metrov kamenja in zemlje ...

S fotokamero po velikem gradbišču

Precej govora je bilo o tem, kako speljati cesto skozi Dolenjo vas. Vaščani so v začetku vztrajali, naj gre tudi nova cesta skozi vas, čeprav bi bila ovinkasta, pa tudi kakšno hišo bi bilo treba odstraniti. Šlo se jim je predvsem zato, da bi bila cesta skozi vas asfaltirana. Izvajavci oz. projektanti pa so se odločili za drugo varianto, za cesto okrog vasi. In prav prvotna izvedba je med ljudmi dvignila precej prahu, saj so projektanti napravili na ravnem polju več ovinkov, ko bi jih bilo skozi vas. Cesta zavije pri pokopališču v Prigorici naravnost za vas, v bližini mosta na poti v Lipovec pa prečka strugo Ribnice. Od tu naprej so napravili toliko ovinkov, da so se ljudje kar prijemali za glave. Končno so del cestišča, ki je bilo že skoraj dogotovljeno, zasuli in ga prestavili, s čimer so odpravili dva huda ovinka.

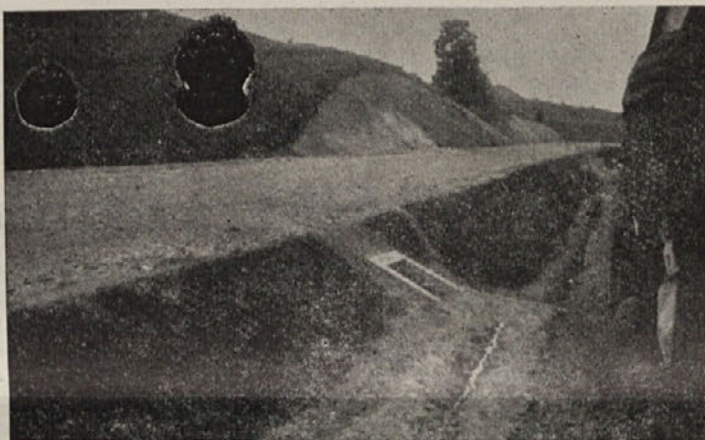
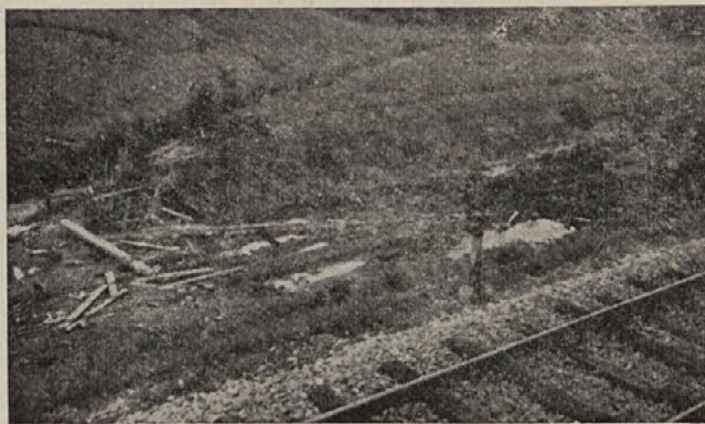

Dolenjevaščani so o gradnji ceste razpravljali na številnih zborih volivcev. Ko je že bilo jasno, da bo šla cesta za vasjo, so se spraševali, kdo bo in če sploh bo asfaltiral cesto skozi vas. Že sedaj je v dokaj slabem stanju, potem pa bi jo sčasoma popolnoma uničili. In še ena skrb: kdo bo skrbel za lesen most pred vasjo? Vsekakor bi morala za to poskrbeti občina, tudi za asfaltiranje ceste skozi vas, kar bi bilo za tako veliko naselje nujno. Potem pa so zvedeli, da bodo zemljo za najnižji ustroj ceste kopali na dolenjevaškem polju, v Logu ob suhi strugi. Zastopniki gradbenega podjetja so povedali, da bodo skopali veliko kotanjo, ker pa bi se v tej kotanji stalno nabirala voda in bi se zaredile žabe, druge koristi pa ne bi bilo, so ljudje zahtevali, naj raje skopljejo daljšo strugo in ne kotanjo. Na ta način bi vsaj delno odvedli vodo, ki spomladi in jeseni poplavlja polje. V zameno naj bi jim asfaltirali cesto skozi vas, na kar so »cestni možje« tudi pristali. Vendar pa vse kaže, da bi na polju le nastala globoka kotanja in nekateri že sedaj razmišljajo, da bi lahko tam kasneje uredili lep bazen (vodo bi pa napeljali iz vodovoda, ki je speljan v bližini!).

Živahno je tudi na odseku od Zlebiča proti Laščam in od Turjaka proti Pijavi gorici. Pri Zlebiču pospešeno grade dolgi nadvoz preko proge. Tako bo od Ljubljane do Kočevja samo še ena železniška zapornica — pri Škofljici, pa tudi to bo verjetno treba sčasoma odpraviti. Sicer pa je med Zlebičem in Ortnekom v glavnem še mirno. Zaenkrat kopljejo samo novo strugo potočku, ki se vije v tesni soteski med progami. Novi cesti pa se mora najprej umakniti mali potoček.

V Ortneku gre nova cesta tik ob progah za postajo. Tu pa je teren močvirnat oz. prepleten z vijugasto strugo potočka, ki so jo tudi morali prestaviti...

Od nadvoza pri Dvorski vasi proti Laščam je bila cesta v grobem zgrajena že lani (na sliki: nova cesta in stari vlak sta postala soseda). Cesta bo speljana tudi skozi Lašče; da bo odpadel veliki, ostrí ovinek, bodo odstranili nekaj poslopij...

Od Ortneka dalje se je cesta zagrizla v hribe ob progah, ki pa so jim bili veliki buldožerji in žerjavi, kljub velikim naporom, kos. Ne več po ovinkih, ampak čim bolj naravnost, skozi useke in hribe...

Marsikje ovirajo gradnjo vijugaste struge potočkov, ki jim morajo najti novo pot. Tako tudi pri Dvorski vasi, kjer jih to še sedaj ovira. Vendar bo cestišče tudi tu v glavnem kmalu gotovo.

(Tekst in foto: F. Grivec)

Podoba mesta se spreminja

Mesto brez drevja, grmovja in rož je puščava. Kočevje ima tega dovolj. Estetski okus vrtnarja, ki urejuje nasade, je prav dober. Drevje in grmovje je ostalo v mestu deloma že od prej. V skladu s prvotnim drevjem je vnesel nove vrste drevja, grmovja in rož, kakor to dela slikar s komponiranjem barv ali pesnik s sestavljanjem pesmi.

Drevje, ki dopolnjuje harmonijo starega drevja ob glavni cesti, je presajeno kar iz gozda. Vrtnar je drevje presajal z roko. Nič ni vsiljenega. Drevje je tako med seboj povezano in na enostaven način v določeno okolje presajeno. Nikjer ga ni preveč. Pazil je predvsem na detaj-

le, ki so ob Ljubljanski cesti znane. Prav lepo je urejena Šeškova ulica, prostor pred podjetjem INKOP, kočevski Wimbledon, športni objekti ob Rinži in še kaj. Stari divji kostanji v Koldvorski ulici dopolnjujejo to lepoto.

Posameznim lepo razvitim redkim vrstam drevja je dan dovolj velik življenjski prostor. Za sajenje uporablja vrtnar karakteristične domače (breza, bor, smreka, hrast itd.) in udomačene drevesne vrste (topola, vrba žalujka,

nižinski macesen, platana, srebrna smreka, rdeča bukev in leska itd.), ki ne trpe od elementarnih nevarnosti in s svojimi zunanjimi znaki kažejo, da bodo zadovoljile estetski okus prebivalcev mesta.

Kakor vidimo, so hitro rastoče drevesne vrste zrasle v višino 4 do 6 metrov že v petih letih. Od začetka rasti niso dale od sebe zaželenega vtisa. Iz leta v leto se je ta vtis izboljševal ob novih asfaltiranih ulicah in podoba mesta se spreminja in spopolnjuje. Vse to je vrtnar predvidel neka-

ko v svojem planu vzdrževanja, spopolnjevanja in negovanja nasadov. Okrasno drevje in grmovje vzgaja v drevesnici. Odbrane primerke presaja, da se drevesca okrepe in da so sposobna za presaditev v park. Estetsko vrednost teh drevesc povečava z različnimi vrtnarskimi ukrepi (obrezovanje, oblikovanje vej itd.).

Vrtnarjevo delo je hvaležno trudapolno delo, ki spreminja in dopolnjuje delo arhitekta in gradbenika v nedeljivo celoto, ki je nam meščanom v korist in lepoto, tujcem za pašo in ogled. Nova cesta Kočevje—Ljubljana pa bo k temu dodala še svoje.

Peter Vovk

In Ostap Bender je povedal Hipolitu Matvejeviču zgodbo, kateré čudoviti začetek je razburkal ves imenitni Peterburg, še bolj čudoviti konec pa se je zgubil in se dogodil v zadnjih letih, ne da bi bil kdo pozoren nanj.

PRIPOVED O HUZARJU — ASKETU

Čudoviti huzar grof Aleksej Bulanov, kot je pravilno povedal Ostap, je bil res junak aristokratskega Peterburga. Ime velikega konjenika in krokarja ni izginilo iz usten gizdavih prebivalcev dvorcev na Angleškem nabrežju in iz stolpcev kronike višjih krogov. Na straneh ilustriranih revij se je kaj pogosto prikazala fotografija lepota huzarja v kratkem suknjiču z našitki, obrobljenem z astrahanom, z dolgimi, polizanimi zalizki in kratkim, zmagoslavlnim nosom.

Za grofom Bulanovom se je vlekel sloves, da se je mnogokrat skrivaj spoprijel v dvobojih z usodnim koncem, sloves o neprikritih ljubezenskih razmerjih z najlepšimi in najbolj nepristopnimi damami, sloves norih napačev na družbeno ugledne osebe in vznesenih krokarij, ki so se neizbežno končale s pretepanjem babnic.

Grof je bil lep, mlad, bogat, srečen v ljubezni, imel je srečo pri kartah in pri dedovanju imetja. Sorodniki so mu pogosto umirali in dediščine po njih so večale že tako velikansko huzarjevo premoženje.

ILF IN PETROV

Dvanajst stolov

26

Bil je pogumen in drzen. Pomagal je abesinskemu negušu Meneliku v vojni proti Italijanom. Sedel je pod velikimi abesinskimi zvezdami, zamotan v bel beduinski plašč, in strmel v specialko. Svetloba bakel je metala majave sence na polizane grofove zalizke. Ob nogah mu je sedel novi prijatelj, abesinski deček Vaska.

Ko je razbil vojsko italijanskega kralja, se je grof z Abesincem Vasko vrnil v Peterburg. Ta je pričakal junaka s svetjem in šampanjcem. Grof Aleksej se je spet pogreznil v »brezskrbno brezno naslad«, kot se izražajo o ljubezenskih zgodbah v visokih krogih. Spet so govorili o njem z dvakratnim zanosom, ženske so se zaradi njega zastrupljale, moški so mu bili zavistni. Na grofovski kočiji, dirjajoči po Milijonski ulici, je vselej stal Abesinec in vzbujal s svojo črno poltjo in z vitkim telesom osuplost pešcev.

Na vsem lepem je bilo vsega konec. Grof Aleksej Bulanov je izginil. Kneginja Beloruska-Baltijska, poslednja grofova strast, je bila neutolažljiva. Da je grof izginil, je dvignilo mnogo prahu. Časopisi so bili polni domnev. Dektektivi so bili upehani. Pa vse zaman. Za grofom ni bilo ne duha ne sluha.

Ko se je hrup že polegel, je iz samotnega averijskega samostana prišlo pismo, ki je vse razvozljalo. Imenitni grof, junak aristokratskega Peterburga, Baltazar 19. stoletja, je oblekel meniško kuto. Poročali so strahovite podrobnosti. Govorili so, da grof — menih nosi nekaj pudov težke verige, da se on, ki je bil vajen okusne francoske kuhinje, hrani sedaj samo s krompirjevimi olupki. Vzdignil se je val ugi-banj. Govorili so, da se je grofu prikazala umrla mati. Ženske so tulile. Pri privozu v dom kneginje Belorusko-Baltijske so stale vrste kočij. Kneginja in njen mož sta sprejemala sožalne izjave. Širile so se nove govovice. Pričakovali so grofov povratek. Pravili so, da je to trenutna zmedenost na verski osnovi. Trdili so, da je grof zbežal pred dolgovi. Poročali so, da je vsega kriva nesrečna ljubezen.

V resnici pa je huzar stopil v samostan, da bi doumel življenje. Ni se vrnil. Po malem so ga jeli pozabljati. Kneginja Baltijska se je spoznala z italijanskim pevcem, Abesinec Vaska pa se je vrnil v domovino.

V samostanu se je grof Aleksej Bulanov, ki je zdaj dobil ime Jevpel, trpinčil z velikimi dejanji. Res je nosil verige, pa se mu je zazdelo, da je to premalo za spoznanje življenja. Tedaj si je omislil posebno meniško opravilo: pokrivalo s poševnim ščitnikom, ki zakriva obraz, in kuto, ki ovira gibanje. Z igumenovim blagoslovom je jel nositi to uniformo. Pa se mu je zazdelo tudi to premalo. Prevzet od ponosa se je oddaljil v leseno kočjo in začel živeti v hrastovi krsti.

Ta korak asketa Jevpla je spravil samostan na noge. Jedel je samo prepečenec; zalogo so mu obnavljali enkrat na tri mesece.

Tako je minilo dvajset let. Jevpel je imel svoje življenje za modro, pravilno in edino pravo. Življenje mu je postalo nenavadno lahko in misli so bile kristalno čiste. Spoznal je življenje in spreumel, da drugače ni vredno živeti.

Nekoč je z začudenjem opazil, da na kraju, na katerem je bil dvajset let vajen dobivati prepečenec, ničesar ni bilo. Stiri dni ni dal nič v usta. Petega dne je prišel neznan stavec v opankah in dejal, da so boljševiki menihe izselili in v samostanu ustanovili sovhoz.

Stavec mu je izročil nekaj prepečenca in v solzah odšel. Asket starca ni razumel. Ves svetel in tih je ležal v krsti in se veselil, da je spoznal življenje. Stari kmet je še naprej nosil prepečenec.

Nekoč pa so se vrata kočje odprla, nekaj postav se je sklonilo in vstopilo. Stopili so h krsti in jeli molče ogledovati starca. Bili so odrasli ljudje v škornjih z ostrogami, v velikanskih jahalnih hlačah in s pištolami v lesenih poliranih tokih. Stavec je z iztegnjenimi rokami ležal v krsti in z žarečimi očmi gledal prišlece. Dolga, redka siva brada je pokrivala polovico krste. Neznanci so zazvenčali z ostrogami, skomignili z rameni in odšli, potem ko so skrbno zaprli vrata za seboj.

Čas je bežal. Življenje se je razkriko asketu v vsej popolnosti in sladkosti. V noči, ki je sledila dnevu, v katerem je dokončno sprevidel, da je v njegovem spoznanju vse do kraja dognano, se je iznenada prebudil. Nikdar se ni ponoči prebujal. Ko je razglabljal o tem, kaj ga je prebudilo, je znova zaspal in se takoj spet zbudil. Čuteč na hrbtu neznošno srbenje. Medtem ko je iskal vzrok temu, se je trudil zaspati, a ni mogel. Nekaj ga je motilo. Do jutra ni zatisnil očesa. Naslednjo noč ga je spet nekaj zbudilo. Do jutra se je obračal, tiho stokal, in ne da bi vedel, se je čahal po roki. Ko je podnevi vstal, je slučajno pogledal v krsto. Tedaj je vse razumel: po voglih njesove mračne postelje so švigale rdečkaste stenice. Asketu so se zazdele gnusne.

Še istega dne je prišel stavec s prepečencem. In glej, gorečnejš, ki je molčal petindvajset let, je spregovoril. Zaprošil je, naj mu prinesejo malo petroleja. Ko je zaslišal velikega gorečnejša govoriti, je kmet osupnil. Petrolej pa je le prinesel, dasiravno ga je bilo sram, in je zato steklenico skrival. Komaj je stavec odnesel pete, je puščavnik z drgetajočo roko namazal vse stike in špranje. Prvič po treh dneh je mirno zaspal. Čez dva meseca pa je sprevidel, da stenice s petrolejem ne bo pregnal. Ponoči se je hudo premetaval in glasno molil, toda molitve so zalegle še manj od petroleja.

BRANKO ČOPIČ:

Oslovska leta

— He he, kaj govori? No ja, take stvari: Zora, sonce, srce, cukrček, nebo...

— In, kaj bi s tem! — dekletce prezirljivo dvigne obrvi.

— To me nič ne zanima. Povej mi kaj drugega.

— Ljudje božji, kakšna vetrnica! — se začudi deček. — Kdo bi ji prišel na kraj, zdaj tako, zdaj drugače!

Zora je z nogu narisala črko v prah in mimo-grede, ne da bi Branka pogledala, rekla sama zase:

— Jutri ob petih bom v vrtu pod tistim orehom zraven vaše ograje. Veš, največkrat se učim tam.

— Uh, kako rad bo Bobo prišel tja, da te vsaj malo vidi, — je pohitel Branko.

— Naj gre kamor hoče, kaj meni mar, — ravnodušno odgovori deklica, — tam se do mraka samo učim.

Predeu je odšel, je Mandić še enkrat poudaril:

— Bobo bo prišel, komaj čaka!

Zora se je sprenevedala, da ga ni slišala. Poskočila je z noge na nogo in zaklicala za njim:

— Reci Bajju, da pridem jutri popoldne k tetki na Žegar. Ne pozabi.

— A je nabrita, da bi jo vrag! — se je začudil Mandić. — Dela se, ko da ne zna šteti do pet, pa že napeljuje, da se Bobo in Baja ne bi srečala.

Mandića sta bila znana po tem, da ne marata za dekleta. O njih sta vedno govorila z nekakšnim vzvišenim prezirom. Okretna, prostodušna in namazanega jezika kot sta bila, se nista zmedla tudi pred najbolj predrzno učenko. Mor-da jima je prišlo prav tudi to, da sta v dvomljivih trenutkih vselej priskočila drug drugemu na pomoč in tako delila nevarnost.

— Kaj pa se ti, Danica, vtišaš v mojega brata? — se je še tisti hip oglasil drugi brat, če je recimo jezična Danica Radošević spravila v zagato koga od Mandićev. Ženski napadalec se je seveda brž umaknil, ker mu ni kazalo sprejeti borbe na dveh frontah.

Po razgovoru z Zoro se je Branko vračal v internat nekaj močno zamišljen. Kako hitro se ti tole vražje dekletce spreminja: zdaj resna, zdaj nasmejaa, zdaj na nekaj pristane, pa še isti trenutek odreče, objubi, pa spet zanika, ko da ni nikoli nič rekla. Govori resnico ko da bi lagala, laže pa ko... Saj res, ali sploh kdaj laže, ali sploh kdaj govori resno? Kdo bi to razumel?

— Oh, ljudje, ljudje, kaj je to?

Skušal je zbrati in urediti, kar mu je Zora povedala, toda iz vsega ni bilo nič: samo smeh, klepet in ščebetanje, ko da je poslušal nemirno ptičko v kakšnem grmu.

— In poljubila me je, pa še dvakrat! — se mu je zablislilo in vročica mu je spreletela obraz. — Seveda, poljubila, jaz pa tega nekako niti opazil nisem. Ej, Branko, Branko, kakšen konj si, vol, osel!

Tedaj mu je prišlo na misel profesorjevo pripovedovanje o oslovskih letih in z olajšanjem se je nasmehnil.

— Jasno, tudi jaz sem v oslovskih letih, zato sem bil tako prismojen.

Deček si je nežno pobožal obraz in si poljubil končice prstov, zamazane od črnila.

— Uh, pravi cukrček, prav ima Bobo Pujs... da bi crknil!

XVI.

Hamid, Krsto, Dule in jaz smo se pravkar zbrali za svinjakom na naš vsakodnevni popoldanski sestanek, ko sta brata Mandića pridrvela ko vihar.

— Ste že vsi skupaj? Krasno, danes bo sijajna godlja!

— Le kakšno sta skuhala, brate sladki? — je zaskrbelo Hamida.

— Boste že videli... Pazi, skrijte se, da nas ne vidi, glej ga, že gre.

Previdno smo pokukali izza svinjaka. Čez dvorišče je praznično oblečen in nališpan korakal Bobo Pujs in se zgubil med sončnicami proti Zorinemu vrtu.

— Le kam jo maha tale naš špiceljček? — zagodrnja De-De-Ha. — Najbrž si misli, da smo na Dedičevem orehu, pa gre vohljat.

— Nekaj drugega bo, le počasi, — reče Branko Mandić. — Danes bo naš Pujs dobil svoje.

Kemična tovarna v Kočevju

Kočevje bo v kratkem dobilo novo kemično tovarno, ki bo močno prispevala k razvoju industrije. S tem bo v Kočevju zrasla tovarna, ki bo imela velik pomen tudi v državnem merilu. Istočasno bo dograditev tovarne pomemben prispevek proslavi 20-letnice Kočevskega zbora.

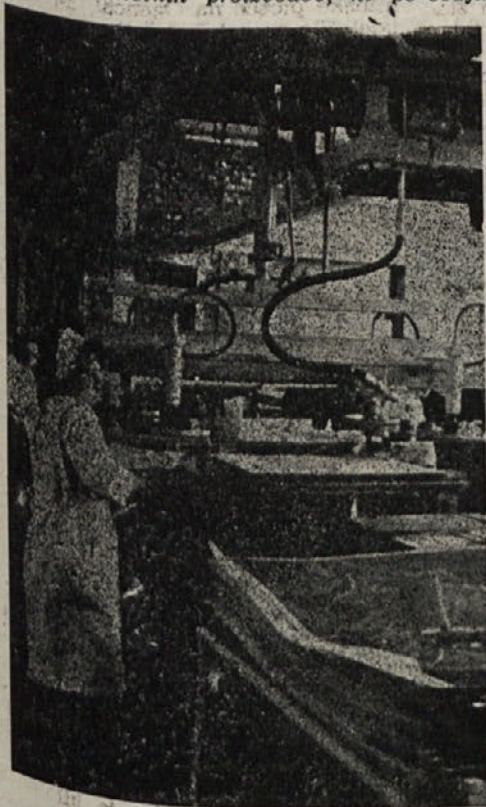
Po svoji proizvodnji spada Kemična tovarna v Kočevju v skupino tovarn za umetne smole oz. plastične mase. Ta veja kemijske industrije je dosegla v povojnih letih izreden razmah. V razvoju plastičnih mas stoje na prvem mestu v svetu ZDA, kjer znaša letna potrošnja okoli 15 kg na prebivalca, medtem ko je v Jugoslaviji ta potrošnja še vedno nizka, saj znaša le okrog 2 kg na prebivalca. Poseben razvoj v svetu pa so v zadnjih 20 letih doživele melaminske smole, ki so osnovna surovina za proizvodnjo dekorativnih slojastih plošč. Te plošče so glavni proizvod Kemične tovarne Kočevje. Potrošnja teh plošč v svetu po statistiki iz leta 1961 daje naslednje podatke:

Država	Poraba na prebivalca v m ²
Svedska	0,55
Kanada	0,22
Svica	0,21
ZDA	0,18
Italija	0,13
Francija	0,11
Finska	0,09
Jugoslavija	0,02

Iz razpredelnice se vidi, da je SFRJ v potrošnji dekorativnih plošč daleč za drugimi evropskimi državami. To stanje se bo lahko popravilo z dograditvijo Kemične tovarne Kočevje.

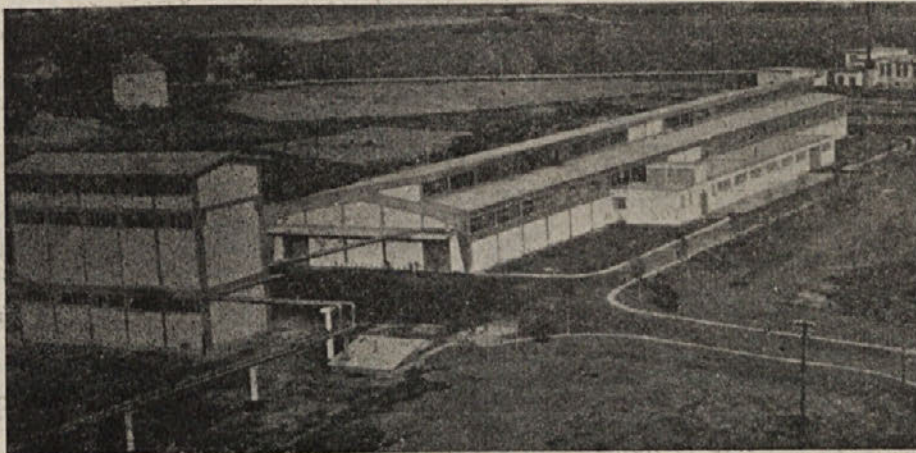
RAZVOJ IN PROIZVODNJA KEMIČNE TOVARNE KOČEVJE

Izgradnja Kemične tovarne Kočevje traja že več let. Prva leta po ustanovitvi so bila namenjena laboratorijskim preiskavam in uvajanju novih postopkov v polindustrijsko merilo. Na podlagi teh preiskav je kemikom v kemični tovarni uspelo, da so prišli do postopkov za proizvodnjo kvalitetnih proizvodov, ki po svojih

Končna obdelava Melapan plošč

lastnostih odgovarjajo inozemskim, ne da bi se za to kupilo kakršno koli licenco. V obdobju od ustanovitve Kemične tovarne leta 1955 do leta 1957 so se vršile v glavnem laboratorijske preiskave novih proizvodov in prenašanje v laboratoriju ugotovljenih postopkov v polindustrijsko merilo. Leta 1957 je tovarna začela s polindustrijsko proizvodnjo v večjem obsegu, ki se je

Kemična tovarna Kočevje (KTK) iz ptičje perspektive

Foto ing. Briški

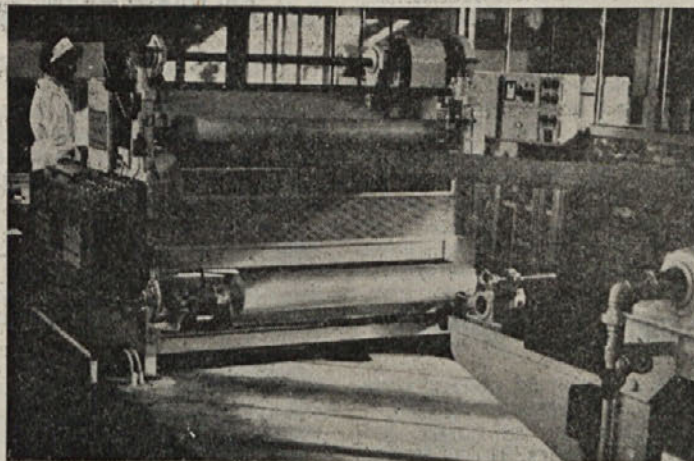
v letih izgradnje še povečala in bo v letu 1963 s pričetkom proizvodnje dekorativnih plošč dosegla že okrog 1 milijardo realizacije.

Celotno predvideno proizvodnjo KTK (Kemične tovarne Kočevje) bi trenutno lahko razdelili na: obstoječo proizvodnjo, proizvodnjo, ki je v fazi uvajanja in na proizvodnjo, za katero sedaj montirajo stroje.

Obstoječa proizvodnja obsega naslednje glavne »artikle«:

Pri modernih strojih v Kemični tovarni Kočevje se uveljavljajo tudi ženske.

Foto ing. Briški

1. Melaminske smole, ki služijo v industriji lakov pri izdelavi kvalitetnih premaznih sredstev za lakiranje avtomobilov, frižiderjev, lesnitnih plošč, parketov in drugih predmetov. Ti proizvodi so v prodaji pod imenom Komelol z oznakami PS, KT, MM, CN. Sedanja letna proizvodnja teh smol znaša cca 50 ton. Po kvaliteti so smole enake podobnim inozemskim proizvodom na bazi melamina.

2. Kaširano platno za potrebe čevljarstva industrije z nazivom Katesflex. To platno se kašira s posebno modificirano smolo na bazi aminoplastov. Katesflex uporablja večina tovarn čevljev v državi. Sedanja proizvodnja znaša okrog 70.000 m² letno. Z nabavo novega stroja za kaširanje v tem letu se bosta kapaciteta in asortiment teh proizvodov še povečala.

3. Mase za stiskanje na osnovi melamin-

ske smole se prodajajo pod nazivom Katemel z oznako A, B, D. To so mase, za stiskanje tehničnih artiklov, od katerih se zahtevajo visoka električna odpornost, dobre mehanske lastnosti in obstojnost pri višjih temperaturah. Proizvodnja teh mas znaša okrog 10 ton letno.

Konec leta 1962 je bila končana montaža strojev za proizvodnjo dekorativnih slojastih plošč, ki jih kemična tovarna prodaja pod nazivom Melapan. Med potrošniki so te vrste plošče znane pod imenom »Ultrapas«, ker so se nemške plošče s tem nazivom prve pojavile na našem tržišču, kasneje pa se je v svetu pojavilo mnogo

drugih proizvajalcev plošč z najrazličnejšimi nazivi. Te plošče so napravljene iz več listov celuloze, impregnirane s sintetično termoreaktivno smolo, ki se utrdi pri višji temperaturi in pod pritiskom. Spodnji del plošče je sestavljen iz listov natron papirja, ki je impregniran s fenolno smolo, zgornja dekorativna stran pa je sestavljena iz belih, obarvanih ali tiskanih listov papirja, ki so impregnirani z melaminsko smolo. Plošče se izdelujejo v najrazličnejših barvah in imajo na površni-

ni lahko tiskane razne lesne, platnene ali fantazijske vzorce.

V Kemični tovarni Kočevje se sedaj uvaja proizvodnja Melapan plošč, proti koncu leta pa bo obrat prešel v poskusno proizvodnjo. Za leto 1963 znaša planirana proizvodnja 300.000 m² plošč. Proizvodnja teh zahteva izredno veliko kontrol in analiz od surovin in vmesnih proizvodov do vseplošne preiskave gotovih plošč, preden gredo v prodajo, nadalje absolutno poznavanje in obvladovanje strojev ter vestno in natančno delo pri proizvodnji. Za vse to pa je potreben določen čas, da se vpelje delovni personal v delo. Kemična tovarna Kočevje proizvaja plošče, ki po svojih lastnostih odgovarjajo obstoječim ameriškimi in nemškimi normam in predpisom o kvaliteti.

Dekorativne slojaste plošče se odlikujejo s svojo površino, ki je lahko svetleča, satin-

(Konec na 10. str.)

Praznovali smo Dan borcev

(Nadalj. s 4. str.)

gozdovi je poslala 30. julija 1942 grobnica šestnajstih junakov, borcev za svobodo, borcev za lepše življenje slovenskega ljudstva. Njihovo junaštvo bo zapisano v zgodovini in ostalo bo v ponos našim poznejšim rodovom. Ko se danes v svobodi ob prazniku borcev spominjamo borb in velikih junaških dejanj, se vam, padli tovariši ranjenci, oddolžujemo s skromnim spominom in kdorkoli bo šel tod mimo, naj ve, da so tudi na tem samotnem koščku naše zemlje umirali slovenski borci za svobodo.

Mir je vladal na tem kraju, ko so izzveneke govornikove besede in ko so dekleta recitirala nekaj partizanskih pesmi. Vsak zase je počastil spomin junakov, vsak zase se jim je molče zahvalil za njihovo trpljenje in — zmago...

oOo

Nato je sledil nedaleč pri lovski koči skromen prigrizek, kar majhna gasilsko-jagrska veselica. Ribničanje so sicer hoteli takoj domov (obetal se je dež), toda nekateri z »gasilskim generalom« Tonetom na čelu so hoteli videti lovsko kočjo od blizu. In splačalo se je: piva, ki ga je v vsej Ribniški dolini zadnje dni težko dobiti, je bilo tu dovolj, potoški Kaprol pa je kupal kilometrske klobase. In ker je vedno tam, kjer so gasilci, tudi dež (da ni bojazni pred ognjem), je pričel rahlo rositi, kar pa pivcem ni mnilo, da ne bi zapeli. Nekaterim je dobri gozdni zrak tako prijal, da so se težko odločili za domov...

Mešana gasilsko-jagrska družba je imela na poti domov (preko Jelenovega žleba) dovolj dela. Jagri so z zanimanjem opazovali gozdove, oprezali za divjadjo, gasilci pa so jih spodbujali, naj zajcu, ki je skočil čez cesto, natresejo na rep sol, pa bomo imeli pečenko, pri tem pa tudi sami niso mogli iz svoje kože in so gledali, če v gozdovih ni morda nevarnosti za požar! Mimogrede smo si še ogledali Zleb, nato pa se spustili po novi cesti proti Zadolju in Ribnici. Visoko s pomočja Velike gore se nam je odprl mogočen razgled na Novo Sifto in vso Ribniško dolino (če

Rudarji so praznovali

Letos so kočevski rudarji praznovali svoj praznik — 3. julij — še bolj svečano kot doslej. Pričeli so že 2. julija, ko so se zvrstila različna športna in šahovska tekmovanja, zvečer pa je bil kres in povorka. Ob 19. uri so se zbrali pred rudarskim domom, nato pa so se napotili skozi mesto. V povorki so nosili prapore, sodelovala je godba, rudarji v uniformah, reševalno moštvo z opremo, rud. v del. oblekah, gasilci, organizacije itd.

Naslednji dan, 3. julija, je bila ob 5. uri zjutraj budnica godbe na pihala, ob desetih pa slavnostna seja delavskega sveta, s katere so poslali pozdravni brzojavki s čestitkami predsedniku republike Titu in predsedniku skupščine SRS Ivanu Mačku. Popoldne je bila še nogometna tekma, zvečer pa v domu Svobode v Šalki vasi zabavno glasbena prireditev. Te dni so kočevske rudarje obiskali tudi rudarji iz Kanižarice, s katerimi so se priščno pogovorili.

bi se avtobus prevrnil s te strmine, se ne bi ustavili prej ko v Ribnici!). Nekje na Tatinskem plazičku, kjer TOD Ribnica gradi turistično kočjo, smo presenetili »nedeljske« ribniške turiste, ki so pravkar pospravili janca, nato pa smo se, po nekaj kozarčkih in izmenjavi gledišč o lovskem in navadnem turizmu, spet odpravili dalje, navzdol. Ob strahotnih prepadih je vsem zastal dih in šele tik pred Ribnico se je nekaterim povrnil dar govora. Razlegla se je, skraja sicer tiho, pesem o mladosti, ki je nekam šla. Sicer pa, bili smo že na varnem.

F. Grivec

Vsako leto v drugi polovici junija se dolnjevaško polje spremeni v gozd ostrnic. Letos je bilo še posebno lepo in zanimivo, saj je stotine ostrnic zrastle kar čez noč, takoj ko je nastopilo lepo vreme. In res so ljudje v drugi polovici junija veliko pokosili, čeprav je bila detelja in trava marsikje že položana...

NK Kočevje : Borac (Novo mesto) (1 : 1) 2 : 1

V nedeljo, 30. junija, je NK Kočevje odigralo drugo tekmo za Titov pokal z Borcem (Novo mesto). Naši nogometaši so zmagali s tesnim rezultatom — 2:1 (0:1, 1:0, 1:0). Gledalec nad 700.

Domačini se niso znašli, igrali so nervozno in nepovezano. Vse akcije so zaključevali v dobri obrambi gostov. Prvi polčas so bili gostje v premoči, tako da so imeli igralci domačega moštva res srečo, da niso gostje izkoristili vseh priložnosti. Prvi polčas se je končal z 1:0 v korist gostov.

Drugi polčas pa se je slika na igrišču spremenila, toda domači terenske premoči niso znali izkoristiti; vsi streli so šli mimo vrat ali pa v roke vratarja. Proti koncu tekme je sodnik dosodil enostransko v korist domačih. Tekma se je končala neodločeno — 1:1.

Odbojkarji ob Dnevu rudarjev

TEKSTILANA NAJBOLJŠA

Na tradicionalnem pokalnem odbojgarskem turnirju v počastitev Dneva rudarjev so sodelovala štiri moštva: ITAS, Tekstilana, Tiskarna in Rudnik.

V polfinalu sta se srečali ekipi Tiskarne in ITAS (2:0). V drugem je Tekstilana odpravila Rudnik, prav tako z 2:0. V borbi za tretje in četrto mesto je zmagal ITAS z 2:0.

V finalu sta se pomerili ekipi Tekstilana in Tiskarna. Prehodni pokal je osvojila ekipa Tekstilane. Lunder

V podaljšku dvakrat po 15 minut so domači prešli v vodstvo. Ravno v tem delu igre se je izkazal vratar domačih, ki je ulovil nekaj zelo nevarnih strelav od blizu in preprečil zmago gostov.

S to zmago se je »Kočevje« plasiralo v nadaljnje tekmovanje za ta pokal. Naslednja tekma bo v nedeljo ob 18. uri v Kočevju z

moštvom »Bratstvo« iz Hrastnika. V pripravah za pokalna tekmovanja kočevsko moštvo redno trenira, za izpopolnitev pa igra med tednom prijateljske tekme. V sredo so se srečali z moštvom vojne akademije iz Ljubljane. Rezultat 2:2. Tekma je bila odigrana v počastitev rudarskega praznika in dneva borcev.

Ob zaključku

Ribniško osnovno šolo, skupaj s podružničnimi šolami, je to šolsko leto obiskovalo 1.032 učencev. 877 učencev napreduje v višji razred (84,9%), od tega 122 z eno ali dvema nezadostnima ocenama. Razred ponavlja 153 učencev (14,9%), dva sta bila neocenjena. Povprečna ocena je 3,1. Šolanje bo končalo z nedokončano osemletko 29 učencev; ti bodo šli v glavnem v proizvodnjo ali pa bodo kasneje napravili osemletko v večernih šolah. Prav toliko učencev (29) pa se je odločilo, da bodo hodili v šolo še deveto oz. deseto šolsko leto in dokončalo osemletko. Največ takih je v sedmem razredu. Večerne šole bodo lahko obiskovali učenci, ki v rednem času niso napravili vseh osmih razredov, šele od 17. leta starosti dalje. Letos so imeli pripravljani tečaj, v katerem je bilo 24 takih učencev. S popravniimi izpiti je izdelalo šolo 17 učencev.

Višje razrede (5. do 8.) je obiskovalo 464 učencev, izdelalo pa jih je 361 (77,8%), od tega 95 z negativno oceno. Povprečna ocena je 2,87, uspeh pa je nekaj boljši od lanskega.

V naslednjem šolskem letu pri-

čakujejo, da bo na njihovem vodstvu le nekaj več učencev. V čaricah bodo samo prvi trije razredi, ostali pa se bodo vozili v Dolenjo vas oz. Ribnico. Na zadnji učiteljski konferenci so tudi obravnavali vprašanje petega razreda v Dolenji vasi in sklenili, da bi ga ne odprli. Razpravljali so tudi o šoli v Sušju in sklenili, naj bi sčasoma postala štiriodelna. Kombiniran pouk bi od padel, dobili bi še dva učitelja, šolski okoliš pa bi se razširil na Breže, Jurjevico in Kot.

GLASBENA SOLA V RIBNICI

Septembra bo v Ribnici končala pričela z delom glasbena šola. Čemer razmišljajo že več let, šola bo imela oddelke za violino, klavir, harmoniko, flavto, klarinet in trobento. 27. in 28. junija je že bilo vpisovanje in sprejemni izpiti. Prijavilo se je 45 učencev, največ (16) za harmoniko, za klavir 13, violino pa 11. V glavnem so to mlajši šolski otroci. Glasbena šola bo delovala v stari občinski hiši. Pri pouku bodo pomagali šoli glasbeniki iz okolice, je violinist in pianist bostopska poklicna.

Kemična tovarna Kočevje

(Nadalj. z 9. str.)

nirana ali matirana. Odporne so proti mehanskim in kemičnim vplivom in ne oddajajo zdravju ali živlom škodljivih snovi. Uporabljajo se za oblaganje delovnih površin, pultov, pisarniške, gostinske in gospodinske opreme, prevoznih sredstev (železniških vagonov, avtobusov, ladij, letal itd.). Potrošniki slojastih plošč so lesna in ladijska industrija ter tovarne avtokaroserij in železniških vagonov.

Z obstoječimi stroji bo Kemična tovarna lahko proizvajala letno okrog 500.000 m² plošč, vendar bo s sorazmerno majhnimi dodatnimi investicijami narasla proizvodnja na 1.200.000 m² Melapan plošč letno, kar je že v postopku. S tem bo na tržišču dovolj kvalitetnih domačih plošč, ki se bodo lahko tudi izvažale neposredno ali po-

sredno z izvozom pohištva. S tem bo brutoprodukt že v enem ali dveh letih narasel na 4 milijarde din.

Proizvodnja, za katero sedaj montirajo stroje, obsega sintezo melamina, ki je osnovna surovina za vse vrste melaminskih smol. Ta obrat bo začel z delom letos. Kapaciteta proizvodnje bo znašala na začetku 100 ton melamina letno, kar pa se bo v nadaljnji izgradnji povečalo na 1500 ton. Iz tega doma izdelanega melamina bo tovarna začela tudi s proizvodnjo melaminskih smol za dekorativne plošče.

Vrednost proizvodnje pri sedanjih kapacitetah kemične tovarne znaša 1,8 milijarde letno. Ta vsota pa se bo po dograditvi druge faze zvišala na 4,8 milijarde. S tem bo Kemična tovarna Kočevje postala važen vir narodnega dohodka kočevske občine.

VIII. LETNE IGRE ELEKTROGOSPODARSKIH KOLEKTIVOV SLOVENIJE

Množična udeležba — dobri rezultati

NAD 600 TEKMOVALCEV IZ 28 KOLEKTIVOV — DOMAČI ORGANIZATORJI SO SE IZKAZALI — DOSTOJNA POČASTITEV 20-LETNICE ZBORA SLOVENSkih ODPOSANCEV V KOČEVJU — KLJUB HUDI VROČINI VELIKA BORBENOST IN POŽRTOVALNOST

Zgodovinsko mesto Kočevje, ki je bilo minulo nedeljo in ponedeljek prizorišče VIII. letnih športnih iger elektrogospodarskih kolektivov Slovenije, vključenih v okvir proslav 20-letnice zbora slovenskih odposancev, se je pomirilo. Dvodnevna živahnost, ki je vnesla v ta kraj nekako nevsakdanji vrvež, je minila. Tekmovalci so se razšli vedri na svoja delovna mesta. Organizator letošnjih iger, kolektiv podjetja Elektro Kočevje, se je resnično potrudil, da je bilo že v soboto vse nared. Prireditveni odbor je v okviru danih možnosti sestavljal soliden urnik številnih nastopov v atletiki, namiznem tenisu, kegljanju, streljanju, šahu in odbojki. To nalogo je ob pomoči domačih telesovzgojnih delavcev pod vodstvom Andreja Arka in Saša Bižala tudi zadovoljivo opravil.

Večina prijavljenih ekip je prispela v Kočevje že v soboto zvečer in na mah je nastal v prikupno okrašenem mestu dokajšen vrvež, ki je dosegel vrhunec naslednja dva dneva, ko se je začelo tekmovanje.

RES SLOVESEN ZAČETEK

Zgodaj zjutraj v nedeljo so že zvoki rudarske godbe iz Kočevja vabili udeležence k slavnostni povorki, ki se je začela približno ob pol osmi uri izpred uprave podjetja Elektro Kočevje in šla nato skozi mesto na stadion v Gaju. Številne športne zastave, pomešane s slovenskimi in državnimi trobojnicami, mnogi sindikalni prapori in po večini v okusne kroje oblečene skupine posameznih delovnih kolektivov so pritegnile pozornost domačih prebivalcev na ulicah, na stadionu pa je športnike elektrogospodarskih kolektivov pozdravila precejšnja množica ljubiteljev športa.

S svojo udeležbo so dali podurek na tej prireditvi tudi predstavniki domače oblasti in družbeno-političnih organizacij, med njimi predsednik ObLO Kočevje tov. Drago Benčina, sekretar Ob ZKS tov. Miro Hegler, predsednik Ob SZDL in pripravljalec odbora za proslavo 20-letnice Kočevskega zbora slovenskih odposancev tov. Janez Merhar, predsednik Ob ZTK tov. Arko Andrej, glavni direktor ELES inž. Vekoslav Korošec in drugi.

PRVI STARTI

Po govornih, kjer so domači gostitelji udeležence toplo pozdravili in kjer je predsednik SZDL pomen teh iger, vključenih v proslavo 20-letnice, sta ob zvokih državne himne zaplapolali na stavi ZSSA Elektra, tekmovalci mesta so se že pojavili na startnih v atletiki. Sonce je z vso močjo pripekalo, a to tekmovalcev in posameznih panogah je bila pro pri pričakovanju zelo velika tako pri moških kot pri ženskah, redobri. Vse tekmovalce je prevemala velika borbena, zato uspehi niso izostali.

DOBRA PRIPRAVLJENOST

Ze ob atletskih tekmah, pa za tem se pri kegljanju, odbojki, namiznem tenisu in streljanju, cih ekip in posameznikov zelo dobro kondicijsko in tudi tehnično pripravljeno. Razveseljivo pojava letos je bila številčno zelo močna udeležba mlajših tekmovalcev, ob katerih pa njihovi stariji tovariši niso dosti zaosta-

jali. Tako se je na tem dvodnevem tekmovanju prepletala mladost z zrelostjo, tovariško in zares pravo športno vzdušje pa je dalo svoj delež k poglobljanju tesnejših stikov med posameznimi kolektivi.

BREZ PRESENEČENJ NI ŠLO

Da je zmagal Gluk (El. Mrb. ok.) na 100 m, je bilo pričakovati. Imel pa je trdo borbo s Perfeto (Soške elektr.). Toda Soške elektrarne so presenetile z zmago nad Glukovo ekipo v štafeti 4 x 100, Perfeta pa je z zmagoma v metu krogla in skoku v daljino dokazal, da je eden najboljših atletov elektrogospodarstva. Presenečenje v atletiki je pripravila tudi štipendistka ELES Pšenica, ki je v skoku v višino premagala rutinirani Goričanki Ušajevo in Lozejevo, pri teku na 60 m in v skoku v daljino pa se je vrnila med njiju. Eno največjih presenečenj pa so v atletiki pripravile tekmovalke ELES, ki so v skupni oceni dosegle drugo mesto.

V odločilnem zadnjem kolu premagala moštvo tiskarne z 2:1. — Ekipa Itas brez razlogov prepuščila tekmo Kemična s 3:0, kar je močno vplivalo na končni vrstni red. — Pri strelcih zmagal Leskovšek (tiskarna) s 15 goli. Turnir je potekal v tovariškem in

V petek, 28. VI., sta se za prehodni pokal pomerili nogometni ekipi Kemična in Tiskarne. Rezultat — 2:1.

prijateljskem vzdušju. Tekme si je ogledalo preko 2000 ljudi.

Mladinska organizacija ČZP Kočevski tisk je letos že drugič organizirala v počastitev Dneva borcev turnir v malem nogometu. Za to tekmovanje se je prijaviло rekordno število ekip. Lepo vreme in lepe borbene igre so privabile tudi veliko gledalcev. Najlepo in najbolj tehnično

Tudi v odbojki je prišlo do nekaterih presenetljivih izidov. Tako je pri moških zmagala ekipa Soških elektrarn pred Slovenj Gradcem, večletni zmagovalci iz Dravskih elektrarn pa so bili šele tretji. Preseneča tudi zmaga ekipe Ljubljanske cone pri ženskah.

Pri kegljanju se je prebila pod sam vrh ekipa Elektro Gorice in prehitela celo Elektro Kranj, ki je veljal za favorita, pri streljanju pa je presenetljiv uspeh ekipe TE Šoštanj, ki je osvojila prvo mesto pred favoriziranim Elektropjektom. Ta je zasedel šele tretje mesto.

NAJVEČ LAVORIK ZA...

V celoti so si priborili največ zmag, oziroma najboljših mest tekmovalci in tekmovalke Elektro Gorica, za njimi termoelektrarna Šoštanj, Maribor okolica in Soške elektrarne.

Največ uspeha pa so imele tekmovalke ELES, ki so zmagale v odbojki kot ekipa ljubljanske cone, dosegle drugi mesti v atletiki in namiznem tenisu ter zasedle tretje mesto v kegljanju — čeprav je vseh pet tekmovalk v tej panogi nastopilo šele prvič.

SPODBUDNO ZA NAPREJ

Zelo dobro razpoloženje, ugodno, pa čeprav prevroče vreme, plemenita športna borba in požrtvovalnost vseh nastopajočih so pripomogle h kvalitetnim dosežkom v vseh panogah letošnjih športnih iger elektrogospodarskih kolektivov Slovenije. Zato so si ob slovesu segli v roke in

TURNIR V MALEM NOGOMETU

Prehodni pokal osvojila Kemična

igro na turnirju je pokazala ekipa Rudnika, ni pa imela borbivosti, kar je največ vplivalo na njeno končno uvrstitev.

Od vseh ekip je najbolj presenetila ekipa Zidarja. Uvrstitev na peto mesto je za njo res velik uspeh. Igralci, ki nastopajo v moštvo, so na gradbiščih zaposleni po devet ur, toda utrujenost jih ni ovirala, da ne bi pokazali svojega znanja.

si obljubili, da se bodo prihodnje leto znova sestali, dotlej pa bodo imeli vrsto tekmovanj v posameznih conah in še nadalje skrbeli za rekreacijo svojih delavcev. Skratka, tudi letošnji zbor športnikov elektrogospodarstva Slovenije je dosegel svoj namen in okrepil navdušenje za rekreacijo med njihovimi kolektivi.

IN SE NEKAJ SUPERLATIVOV

NAJPOŽRTOVALNEJSI pri delu ob letošnjih igrah je bil vodja tehnične komisije tov. Pavel Vesel; NAJZADOVOLJNEJSI so bili zmagovalci med kolektivi in posamezniki; NAJBOLJ NERVOZNI so bili sodniki pri atletiki, NAJBOLJ UMIRJENA pa vodja tekmovanj tov. Arko Andrej in Saša Bižal, ki imata tudi NAJVEČ zaslug, da so igre tudi v redu potekle. NAJHUJSI nasprotnik je bila silna vročina, zato pa so v Kočevju ta dva dneva v gostinskih lokalih prodali doslej NAJVEČ piva in osvežilnih pijač. NAJVEČ »tekmovalne kondicije« so pokazali plesalci twista na nedeljskem družabnem večeru v Kolodvorski restavraciji, zato pa so bili v ponedeljek tudi NAJBOLJ ZASPANI. NAJBOLJŠA postrežba je bila v hotelu Pugled kjer sta se izkazali predvsem strežnica Pepca in šefinja kuhinje. NAJVEČ dela so si prizadejali fotoreporterji, ki so »poknipsali« prav gotovo nekaj kilometrov filmov, NAJMANJ dela pa so imeli organi TNZ, ker ni prišlo do nobenih prometnih ali drugih nevarnosti, zato pa vsem domačinom, ki so si v Kočevju prizadevali, da bi VIII. letne športne igre čim bolj uspele NAJLEPŠA hvala!

Zapisal TONE BANČIČ

LESTVICA

Kemična	8	7	0	1	2	6	: 7	14
Tiskarna	8	6	1	1	2	5	: 7	13
Rudnik	8	5	2	1	2	3	: 11	12
ITAS	8	4	1	3	2	4	: 12	9
Zidar	8	3	2	3	9		: 9	8
Tekstilana	8	2	1	5	1	7	: 25	5
Polet	8	2	1	5	1	2	: 32	5
Trgopromet	8	2	0	6	1	3	: 26	4
INLES	8	0	2	6	4		: 25	2

Strelci turnirja:

- 15 golov: Leskovšek (Tiskarna),
- 12 golov: Brlan (Kemična),
- 10 golov: Cokorilo (Tekstilana),
- 7 golov: Ahac S. (Rudnik),
- 6 golov: Ahac F. (Rudnik),
- 5 golov: Simonji (Polet), Sega S. (Trgopromet), Radosavljevič (ITAS), Bruner (Tiskarna), Briški (Tekstilana),
- 4 gole: Faik (Polet), Lunder (Tiskarna), Draškovič (ITAS),
- 3 gole: Sturem (Kemična), Kozina, Pšenica (ITAS), Šafec, Behin (Rudnik), Hegler (INLES), Šalaja (Zidar).

BARAKA SE PODIRA

— Zapiši, tovariš, da z barake za pošto v Kočevju že odpadajo deske in da bi jo bilo treba nujno podreti in tako odstraniti to našo sramoto.

ta teden za vas

KOČEVJE

Poročili so se: Treven Ivan, mi-zarski pomočnik iz Kočevja, Ljubljanska cesta 33, star 23 let in Trdin Marija, laborantka v Kemični tovarni, stara 18 let; Treven Stanislav, rudar v jami iz Kočevja, Ljubljanska cesta 33, star 25 let in Pletiljstvom iz Kočevja, Tomšičeva 7, stara 24 let; Kojek Jožef, strojni kličavničar iz Bakovcev 66 star 19 let in Knavs Olga, uslužbenka iz Kočevja, Mestni log 2, stara 17 let; Skebe Filip, rudar iz Kočevja, Rudnik 23, star 29 let in Blatnik Danica iz Hinj 2, stara 36 let.

V Ljubljani so se poročili: Pavlič Ivan iz Stare cerkve, star 26 let in Krajnc Ljudmila iz Ljubljane, Jana Husa 84, stara 25 let. Zupančič Jožef iz Mlečeva 1, star 23 let in Meglen Marija iz Ceteža 5, stara 22 let. Gornik Mirko iz Kočevja, Roška c. 6, star 24 let in Budja Ivana iz Ljubljane, Devova 15-a, stara 21 let.

Rodile so: Zupančič Ana iz Tisovca 1, pletilja — deklica; Bukovec Katica iz Suhega potoka 13 — dečka; Uglješič Draginja iz Sremske Mitrovice — dečka.

Umrli je Spiletič Anton, mesarski mojster iz Kočevja, Ulica Jožeta Seška 13, star 42 let.

DOLENJA VAS

V Ljubljani sta se poročila: Zbašnik Ivan, ključavničar iz Dolenje vasi 42 (star 30 let) in Pogorelec Vera, uslužbenka iz Dolenje vasi 13 (stara 27 let).

Umrli je: Henigman Anton, upokojenec in mali kmet iz Rakitnice 65 (star 63 let).

RIBNICA

Umrli sta: Peterlin Neža, gospodinja, iz Goriče vasi 80 (67 let) in Mestek Angela, soc. podpiranka iz Dolenjih Lazov 37 (71 let).

ČESTITKA

Nadi Trdin iz Duisburga v Nemčiji želijo za njen god vse dobro, najbolj pa zdravja in zadovoljstva v krogu svojih dragih — Poldka, Franci in Viktor, mama, ata, sestra Olga in brat Milan z družino.

PRODAM

Zaradi selitve ugodno prodam kuhinjsko pohištvo. — Drago Filipič, Mahovnik 13.

PRODAM

Prodam osebni avto Opel Record v odličnem stanju — Samsa Danilo, Sodražica 118.

ITALIJANSKI ROLER

Lambreto, malo voženo, z bogato dodatno opremo, prodam. — Ing. Oražem, Kočevje, Trg Svobode 53.

OBVESTILO

Cenjene potrošnike obveščamo, da bo prodajalna Tekstilane zaradi letnega dopusta zaprta od 8. julija do 5. avgusta 1963.

Tekstilana

OBVESTILO

Interesente za apno obveščamo, da ga lahko nabavijo v dneh od 7. do 10. julija pri apnenici v Zeljnah. Prijave in informacije pri Alojzu Gradišarju, Zeljne.

IZGUBLJENO

Izgubil sem denarnico z dokumenti. Najditelja prosim, da mi jo proti nagradi vrne.

Vričko Jože, Grčarske Ravne 7, p. Dolenja vas

ZAHVALA

Vsem, ki so nudili kakršnokoli pomoč in cvetje ob smrti Androjnovega očeta, topla hvala, posebno pa župniku iz Stare cerkve.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega ljubelega moža in skrbnega očeta

ANTONA HENIGMANA
iz Rakitnice

se prav pristrčno zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno lepo se zahvaljujemo gasilcem iz Rakitnice in Dolenje vasi za cvetje, častno stražo in spremstvo, kolektivu Opreme iz Kočevja in KZ Ribnica za poklonjene vence. Topla zahvala tudi dr. Pevcu za lajšanje bolečin med boleznijo ter g. župniku za spremstvo na njegovi zadnji poti. Vsem, prav vsem še enkrat pristrčna hvala.

Žalujoči: žena Frančiška in otroci Tone in Francka z družinama, Pavel, Olga, Marija in France, Rakitnica, 1. julija 1963.

KINO

KOČEVJE: od 5. do 7. julija amer. film »Na muhi«, 8. in 9. julija ruski film »Ljubezen zmaguje«, 10. in 11. julija jugoslov. film »Sreča v torbi«, od 12. do 14. julija amer. barvni film »Žena v preizkušnji«.

RUDNIK: 6. in 7. julija amer. barvni film »Pojmo v dežju«, 13. in 14. julija francoski film »Poverjenik teh žena«.

RIBNICA: 6. in 7. julija jugoslov. film »Tistega lepega dne«, 13. in 14. julija nemško-jugoslov. film »Satan mami z ljubeznijo«.

VELIKE LASČE: 6. in 7. julija amer. barvni CS film »Ponosni upornik«, 13. in 14. julija zahodnonemški barvni film »Pridite, Frančiška«.

LOŠKI POTOK: 7. julija jugoslov. film »Kota 905«, 14. julija amer. barvni film »Obračun na Atlantiku«.

DOBREPOLJE: 6. in 7. julija slov. film »Tistega lepega dne«, 10. julija francoski barvni film »Dvojni obrat«, 13. in 14. julija amer. barvni film »Konjeniki«.

PHNIKVE: 11. julija francoski barvni film »Dvojni obrat«.

BROD NA KOLPI: 6. in 7. jul. meh. barvni film »Glasba v noči«, 13. in 14. julija jugoslov. film »Železničar«.

PREDGRAD: 6. in 7. julija amer. barvni film »Največja predstava na svetu«, 13. in 14. julija italijanski film »Izzivanje«.

OSILNICA: 14. julija ameriški barvni film »Mačka na vroči pločevinasti strehi«.

SODRAŽICA: 6. in 7. julija jugoslovanski film »Kampo Mamula«, 13. in 14. julija mehiški film »Nazarin«.

Filmi, ki jih bomo gledali

KONJENIKI

Ameriški barvni film »Konjeniki«, ki bo na sporedu v kinu Dobrepolje 13. in 14. julija, je režiral veteran kavbojskih filmov John Ford. Film naj bi bil nekakšen ep o enem izmed dogodkov iz ameriške vojne med Severom in Jugom. Žal pa je malo preveč razvlečen, da bi ugajal tistim, ki so jim pri srcu kavbojke in preveč enostaven, sentimentalni in nezanimiv, da bi bil všeč tistim, ki iščejo tudi v takih filmih umetnost.

NAJVEČJA PREDSTAVA NA SVETU

Ameriški barvni film »Največja predstava na svetu«, ki nas seznanja z razgibanim in napornim življenje v velikem cirkusu. Lju-

bezenska zgodba, ki povezuje pri-zore, v katerih nastopajo na predstavah razni artisti in dresirane živali, je sicer malo skonstruiran, kar pa ne moti, ker je zaradi barvnega razkošja prava paša za gledalčeve oči. Film bo na sporedu v kinu Predgrad 6. in 7. julija.

KOTA 905

Jugoslovanski film »Kota 905« bo na sporedu v kinu Loški potok 7. julija. Film popelje gledavca v Bosno, kjer se leto dni po osvoboditvi organi ljudske zaščite še vedno bojujejo z ostanki odpadniških elementov, ki skušajo spodkopati novo ljudsko oblast. Film je napet, solidno izdelan in, čeprav ni vselej psihološko prepričljiv, ga je občinstvo povsod prav lepo sprejelo.

Zbirajmo star papir!

Zadnje čase naši papirni industriji primanjkuje surovin za papir, predvsem odpadnega papirja, čeprav dobro vemo, da grede velike količine papirja v odpadke, ga uničimo. Potrošnja papirja na enega prebivalca Jugoslavije je sicer še vedno majhna, komaj 8 %, medtem ko je povprečje v evropskem merilu okrog 29 %, po drugi strani pa pride nazaj v predelavo tudi zelo malo starega papirja. Vemo pa tudi to, da papirna industrija izdeluje papir iz celuloze, ki bi jo sicer, če bi imeli dovolj ali vsaj več kot doslej odpadnega papirja, lahko za DEVIZE izvažali. Nasprotno, sedaj moramo, prav tako za DEVIZE, uvažati star papir! Če bi, recimo, vsak Jugoslovan nabral sa-

mo kilogram starega papirja (in to ni težko), bi lahko vrnili industriji osemnajst milijonov kilogramov surovin. Tega papirja ne bi bilo treba uvoziti, prihranili bi precej deviz, s temi pa bi lahko v tujini kupili kaj bolj koristnega...

Zato ne uničujte, ne odmetajte star papir, temveč ga prodajte Odpadu. Če ga sami pripe-ljete k Odpadu, je cena za kilogram (razen cementnih vreč) 15 din, če ga gre dojetje pa samo iskat na zbirališče, pa 11 din. Hišni sveti, mladina in vsi posamezniki, zbirajte za našo papirno industrijo dragoceni odpadni papir, sindikalne podružnice pa naj na to opozore svoje člane.

p i š e j o ž e k

Da humoristi izumirajo, to ne drži! Za razne hece poskrbijo naši trgovci, kot na primer tista nova trgovka v trgovini Sadje-zelenjava, ki je naši mami prodala pol kilograma gnilih limon. Še večji hec pa si privoščijo naši mesarji ob nedeljah, ko potrošniki čakajo pred mesnicami v dolgih vrstah, kakor da primanjkuje mesa. Kaj ni to dober vic?

Med dobre hece spada tudi to, da se človek pred sedmo uro zjutraj ne more obriti v nobeni brivnici, ker so tedaj še vse zaprte in tako grede dedci zjutraj vsi kosmati v službo, razen tistih, ki imajo doma električne »kosilnice« (uvožene), od katerih dobro brije vsaka deseta. Zelo dober hec je tudi, da v naših gostilnah ne dobiš vedno računa, koliko zaješ in zapiješ, ampak ti kelnarca kar na pamet pove in zračuna. Pri tem lahko samo ugiblješ, če nima morda v glavi elektronskih možganov, tako hitro računa. Med hece spada tudi to, da po 24. uri na naših ulicah ne vidiš drugega kot kakega odvezanega cucka in pa razne mladeniče pod 16. leti, samo da so cucki trezni, mladeniči pa ne, cvilijo in lajajo pa vsi enako.

Dragi stric urednik, če dovoliš, bom napisal še en ribniški hec. Veš, zadnjič sva šla z našim atetom na obisk v Ribnico in medtem ko je ata »samo malo skočil« k Cenetu, sem si ogledoval trgovino v združenem domu. To, kar sem videl, me je ponovno prepričalo, da so Ribničani še

vedno za hece. Na stekleni izložbi, ki gleda proti glavni ulici, namreč z velikimi črkami piše: Špecerija, v izložbah pa sem potem lahko ogledoval srajce, odeje, posteljna pregrinjala, kombinže, ženske hlačke, modrčke in drugo podobno »špecerijo«. V drugih izložbah iste trgovine sem videl še lepše stvari: kjer piše na steklu (črke so že izlizane in menda čakajo samo še, da jih čas popolnoma odstrani): Sadje in zelenjava, sem opazil kovčke, aktovke in podobno, drugje piše Mlevski izdelki — v izložbi pa so razni praški — albusi, pereoni, perejo sami, žajfe, bisli, sirkove krtače itd., v zadnji izložbi, kjer je napisano Kruh in pecivo, pa imajo različno volno in kar je še podobne navlake. Pomislil sem: če se Ribničani s tem hranijo, ni čudno, da tako odhajajo v tujino, saj bi ob tem še ribniški konj poginil. Vsaj jaz, dragi stric urednik, ne bi mogel živeti, če bi moral jesti namesto špagetov volno, namesto kruha žajfo in namesto zelenjave — usnjeno aktovko za pet jurjev! Nak, modrčka pa niti moj ata, kakor je vsekana na te stvari, ne bi jedel. Zato sem ga šel iskat v gostilno, kjer je ravno pil pelinkovec. Brž sva jo pobrala na postajo, kjer sva se pristrčno nasmejala večno zaklenjeni in lepo opremljeni čakalnic prvoga razreda (le zakaj jo imajo?!).

Dragi stric urednik, vse te pri-ma hece je zbral in uredil Tvoj dopisnik Jožek.